

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินการฝึกอบรมครูตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน
เขตการศึกษา 11 มีขอบเขตครอบคลุมการประเมินกระบวนการฝึกอบรมตามโครงการใน
ด้านการเตรียมการฝึกอบรมการดำเนินการฝึกอบรมและผลของการฝึกอบรม การประเมิน
พฤติกรรมของครูประถมศึกษาภายหลังจากผ่านการฝึกอบรมทั้งพฤติกรรมการจัดการเรียนการ
สอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรม รวมทั้งการศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
เพื่อประกอบการประเมินการฝึกอบรมตามโครงการนี้ด้วย

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งออกเป็น 6 ตอน
ตามลำดับ ต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอย่างประชากร (ตารางที่ 3-7)
- ตอนที่ 2 ผลการประเมินกระบวนการฝึกอบรมครูตามโครงการ (ตารางที่ 8-26)
- ตอนที่ 3 ผลการประเมินพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูภายหลังจากการ
ฝึกอบรม 4 เดือน (ตารางที่ 27-30)
- ตอนที่ 4 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายหลังจากการฝึกอบรม
4 เดือน (ตารางที่ 31-34)
- ตอนที่ 5 ผลการศึกษาพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้าน
คุณธรรมของครูภายหลังจากการฝึกอบรม 5 เดือน
- ตอนที่ 6 ผลการศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ภายหลังจากการฝึกอบรม
4-5 เดือน (ตารางที่ 35)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้ดำเนินการฝึกอบรมและครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมจาก 4 จุดฝึกอบรมในเขตการศึกษา 11 ดังมีลักษณะและปริมาณตามตารางที่ 3-7

1.1 สถานภาพทั่วไป ของตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรม

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ดำเนินการฝึกอบรมจำแนกตามสถานภาพและจุดฝึกอบรม (N = 20)

สถานภาพ	จุดฝึก อบรมที่ 1	จุดฝึก อบรมที่ 2	จุดฝึก อบรมที่ 3	จุดฝึก อบรมที่ 4	รวม	ร้อยละ
1. เพศ						
ชาย	5	3	4	3	15	75.00
หญิง	1	1	1	2	5	25.00
2. อายุ						
26-30 ปี	1	1	1	1	4	20.00
31-35 ปี	1	2	2	2	7	35.00
36-40 ปี	3	1	1	2	7	35.00
41 ปีขึ้นไป	1	-	1	-	2	10.00
3. อายุราชการ						
ต่ำกว่า 6 ปี	1	1	-	-	2	10.00
6-10 ปี	-	-	2	1	3	15.00
11-15 ปี	2	2	2	1	7	35.00
16-20 ปี	2	1	-	3	6	30.00
21 ปีขึ้นไป	1	-	1	-	2	10.00
4. ศาสนา						
พุทธ	6	4	5	5	20	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จุดฝึก อบรมที่ 1	จุดฝึก อบรมที่ 2	จุดฝึก อบรมที่ 3	จุดฝึก อบรมที่ 4	รวม	ร้อยละ
5. สถานภาพสมรส						
โสด	1	1	-	1	3	15.00
สมรส	5	3	5	4	17	85.00
6. วุฒิการศึกษา						
อนุปริญญา	-	-	-	1	1	5.00
ปริญญาตรี	6	4	5	4	19	95.00
7. ตำแหน่ง						
ศึกษานิเทศก์อำเภอ	1	2	4	2	9	45.00
ผู้บริหารโรงเรียน	3	-	-	-	3	15.00
ครูผู้สอน	2	2	-	1	5	25.00
อื่น ๆ	-	-	1	2	3	15.00

หมายเหตุ จุดฝึกอบรมที่ 1 หมายถึง จุดฝึกอบรม รุ่นที่ 1 ของ สปอ. ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์
 จุดฝึกอบรมที่ 2 หมายถึง จุดฝึกอบรม รุ่นที่ 3 ของ สปอ. หนองกี่ จ.บุรีรัมย์
 จุดฝึกอบรมที่ 3 หมายถึง จุดฝึกอบรม รุ่นที่ 4 ของ สปอ. สูงเนิน จ.นครราชสีมา
 จุดฝึกอบรมที่ 4 หมายถึง จุดฝึกอบรม รุ่นที่ 4 ของ สปอ. โขกชัย จ.นครราชสีมา

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า ผู้ดำเนินการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี สมรสแล้ว และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ มีผู้ดำเนินการฝึกอบรมที่อายุราชการระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 35.00 และเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ ร้อยละ 45.00

1.2 สถานภาพทั่วไป ของตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำแนกตามสถานภาพและจุดฝึกอบรม
(N = 366)

สถานภาพ	จุดฝึก อบรมที่ 1	จุดฝึก อบรมที่ 2	จุดฝึก อบรมที่ 3	จุดฝึก อบรมที่ 4	รวม	ร้อยละ
1. เพศ						
ชาย	26	28	35	50	139	37.98
หญิง	79	32	47	69	227	62.02
2. อายุ						
ต่ำกว่า 26 ปี	8	20	11	12	51	13.93
26-30 ปี	26	30	28	49	133	36.34
31-35 ปี	33	4	24	29	90	24.59
36-40 ปี	15	4	9	13	41	11.20
41-45 ปี	8	1	4	5	18	4.92
46-50 ปี	8	-	4	3	15	4.10
51 ปีขึ้นไป	7	1	2	8	18	4.92
3. อายุราชการ						
ต่ำกว่า 6 ปี	12	39	32	38	121	33.06
6-10 ปี	28	13	27	41	109	29.78
11-15 ปี	31	5	11	21	68	18.58
16-20 ปี	16	2	5	4	27	7.38
21-25 ปี	5	1	4	6	16	4.37
26-30 ปี	6	-	1	2	9	2.46
31 ปีขึ้นไป	7	-	2	7	16	4.37

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพ	จุดฝึก อบรมที่ 1	จุดฝึก อบรมที่ 2	จุดฝึก อบรมที่ 3	จุดฝึก อบรมที่ 4	รวม	ร้อยละ
4. ศาสนา						
พุทธ	103	60	82	119	364	99.45
คริสต์	2	-	-	-	2	0.55
5. สถานภาพสมรส						
โสด	15	19	22	25	81	22.13
สมรส	87	41	59	90	277	75.68
หม้าย	-	-	-	1	1	0.27
หย่า	3	-	1	3	7	1.91

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นหญิง นับถือศาสนาพุทธ และสมรสแล้ว มีครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่อายุระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 36.34 และอายุราชการต่ำกว่า 6 ปี ร้อยละ 33.06

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การเข้ารับการฝึกอบรม (N = 366)

สถานภาพ	จุดฝึก อบรมที่ 1	จุดฝึก อบรมที่ 2	จุดฝึก อบรมที่ 3	จุดฝึก อบรมที่ 4	รวม	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา						
ต่ำกว่าอนุปริญญา	23	8	9	20	60	16.39
อนุปริญญา	29	28	38	50	145	39.62
ปริญญาตรี	52	24	35	49	160	43.72
สูงกว่าปริญญาตรี	1	-	-	-	1	0.27
2. ตำแหน่ง						
ผู้บริหารโรงเรียน	8	4	9	7	28	7.65
ครูผู้สอน	96	56	73	112	337	92.08
ครูสนับสนุนการสอน	1	-	-	-	1	0.27
3. จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์						
ไม่ได้ทำการสอน	-	-	6	1	7	1.91
สอนต่ำกว่า 11 ชั่วโมง	7	6	2	3	18	4.92
11-15 ชั่วโมง	15	4	4	10	33	9.02
16-20 ชั่วโมง	32	7	1	25	65	17.76
21-25 ชั่วโมง	32	31	38	57	158	43.17
สอนมากกว่า 25 ชั่วโมง	19	12	31	23	85	23.22
4. ประสบการณ์การเข้ารับการฝึกอบรม						
การฝึกอบรม						
ไม่เคยเข้ารับการฝึก						
อบรม	13	21	12	20	66	18.03
เคย 1-2 ครั้ง	63	27	55	63	208	56.83
เคย 3-4 ครั้ง	19	8	6	12	45	12.30

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สถานภาพ	จุดฝึก อบรมที่ 1	จุดฝึก อบรมที่ 2	จุดฝึก อบรมที่ 3	จุดฝึก อบรมที่ 4	รวม	ร้อยละ
เคย 5-6 ครั้ง	1	3	-	1	5	1.37
เคย 7 ครั้งขึ้นไป	2	-	-	-	2	0.55
ไม่ระบุจำนวนครั้ง	7	1	9	23	40	10.93

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมครั้งนี้มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 43.72 เป็นครูผู้สอนร้อยละ 92.08 โดยร้อยละ 43.17 ทำการสอนระหว่าง 21-25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีครูที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมมาแล้ว 1-2 ครั้ง ร้อยละ 56.83 และที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเลย ร้อยละ 18.03

1.3 สถานภาพทั่วไปของตัวอย่างประชากรที่เป็นครูซึ่งใช้ในการติดตามประเมิน
พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายหลังการฝึกอบรม
4 เดือน

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของครูที่ผู้วิจัยติดตามประเมินพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียน
การสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน จำแนกตาม
สถานภาพ (N = 24)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	8	33.33
หญิง	16	66.67
2. อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	2	8.33
26-35 ปี	17	70.83
36-45 ปี	4	16.67
ไม่ระบุ	1	4.17
3. อายุราชการ		
ต่ำกว่า 6 ปี	8	33.33
6-15 ปี	13	54.17
16-25 ปี	2	8.33
ไม่ระบุ	1	4.17
4. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าอนุปริญญา	3	12.50
อนุปริญญา	11	45.83
ปริญญาตรี	9	37.50
สูงกว่าปริญญาตรี	1	4.17

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5. ศาสนา		
พุทธ	24	100.00
6. สถานภาพสมรส		
โสด	8	33.33
สมรส	15	62.50
หย่าหรือหม้าย	1	4.17
7. ลักษณะการสอน		
สอนประจำชั้น (ทุกกลุ่มประสบการณ์)	13	54.17
สอนประจำวงกลุ่มประสบการณ์	11	45.83

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่า ครูผู้ผ่านการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยติดตามประเมินพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน ส่วนใหญ่ เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีอายุราชการระหว่าง 6-15 ปี สมรสแล้ว และทำ หน้าที่เป็นครูสอนประจำชั้น ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ และเป็นครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญา ร้อยละ 45.83

1.4 สถานภาพทั่วไปของตัวอย่างประชากรที่เป็นครูซึ่งใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู ภายหลังจากฝึกอบรม 5 เดือน

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรม ภายหลังจากฝึกอบรม 5 เดือน จำแนกตามสถานภาพ (N = 15)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	7	46.67
หญิง	8	53.33
2. อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	1	6.67
26-30 ปี	5	33.33
31-35 ปี	4	26.67
36-40 ปี	4	26.67
41 ปีขึ้นไป	1	6.67
3. อายุราชการ		
ต่ำกว่า 6 ปี	3	20.00
6-10 ปี	5	33.33
11-15 ปี	4	26.67
16-20 ปี	2	13.33
21 ปีขึ้นไป	1	6.67
4. วุฒิการศึกษา		
อนุปริญญา	7	46.67
ปริญญาตรี	8	53.33

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5. ศาสนา		
พุทธ	15	100.00
6. สถานภาพสมรส		
โสด	2	13.33
สมรส	13	86.67
7. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร	2	13.33
ครูสอนประจำชั้น	10	66.67
ครูพิเศษ (สอนบางวิชา)	3	20.00

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า ครูในโรงเรียนที่ผู้วิจัยติดตามศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรม 5 เดือน เป็นชายกับหญิงในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน มีอายุระหว่าง 26-30 ปี และอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 33.33 ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สมรสแล้ว และเป็นครูสอนประจำชั้น

ตอนที่ 2 ผลการประเมินกระบวนการฝึกอบรมครูตามโครงการ

การประเมินกระบวนการฝึกอบรมครูตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ประกอบด้วย การประเมินการเตรียมการฝึกอบรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรม ประเมินการดำเนินการฝึกอบรม และประเมินผลการฝึกอบรม เฉพาะการเรียนรู้และความคิดเห็นและความพึงพอใจของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผลการประเมินการเตรียมการฝึกอบรม เป็นการประเมินสภาพการเตรียมการฝึกอบรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรมทั้ง 4 จุดฝึกอบรม จากหลักฐานเอกสารการเตรียมการและจากการสอบถามผู้ดำเนินการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเตรียมการฝึกอบรม โดยมีเกณฑ์กำหนดไว้ว่า ทุกจุดฝึกอบรมจะต้องมีเอกสารการเตรียมการฝึกอบรมครบทุกรายการ และผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องมีความพร้อมด้านการเตรียมการ และมีการวางแผนอย่างเหมาะสมคือในการตอบแบบสอบถามจะต้องมีรายการการเตรียมการที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 หรือระดับมากขึ้นไปอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด

2.1.1 ผลการประเมินการเตรียมการฝึกอบรมตามแบบสำรวจเอกสารการ
เตรียมการดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนรายการเอกสารการเตรียมการฝึกอบรม จำแนกตามจุดฝึกอบรม

รายการเอกสาร	จุดฝึก อบรมที่ 1	จุดฝึก อบรมที่ 2	จุดฝึก อบรมที่ 3	จุดฝึก อบรมที่ 4	รวม
1. เอกสารโครงการ	มี	มี	มี	มี	4
2. แผนปฏิบัติงาน	มี	มี	มี	มี	4
3. บันทึกการประชุมการเตรียมการ	มี	มี	มี	มี	4
4. คำสั่ง สปจ./สปอ.	มี	มี	มี	มี	4
๘ หนังสือสั่งการไปยังกลุ่มโรงเรียน/ โรงเรียน	มี	มี	มี	มี	4
รวม	5	5	5	5	

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่าทุกจุดฝึกอบรมมีความพร้อมในการเตรียมการและการวางแผนการฝึกอบรม โดยทุกจุดฝึกอบรมมีหลักฐานเอกสารการเตรียมการตามแบบสำรวจครบทุกรายการ นอกจากนั้นในบางจุดฝึกอบรมยังมีเอกสารประกอบการฝึกอบรมอื่น ๆ เช่น แบบบันทึกการศึกษาชุดฝึกอบรม กระดาษเขียนตอบ แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นต้น

สรุปได้ว่าการสำรวจเอกสารการเตรียมการฝึกอบรมทั้ง 4 จุดฝึกอบรม ได้มีการวางแผนและเตรียมการเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๑ งบประมาณและการใช้จ่ายงบประมาณในการฝึกอบรม จำแนกตามประเภทของ
การใช้จ่าย

รายการ	ประโคนชัย	หนองกี่	สูงเนิน	โชคชัย	รวม	ร้อยละ
งบประมาณที่ได้รับจัดสรร (รวมทุกรุ่นในแต่ละอำเภอ)	69,000	27,600	23,000	23,000	142,600	
การใช้จ่ายงบประมาณ						
1. ค่าเบี้ยเลี้ยงผู้ดำเนินการ ฝึกอบรม	15,000	4,000	5,000	4,000	28,000	19.03
2. ค่าพาหนะผู้ดำเนินการ ฝึกอบรม	6,000	-	4,000	2,000	12,000	8.16
3. ค่าเบี้ยเลี้ยงผู้เข้ารับ การฝึกอบรม	-	19,160	-	-	19,160	13.03
4. ค่าพาหนะผู้เข้ารับการศึกษา อบรม	-	-	-	1,810	1,810	1.23
5. ค่าใช้จ่ายในพิธีเปิดการศึกษา อบรม	12,000	400	-	-	12,400	8.43
6. ค่าน้ำดื่มและอาหารว่าง	24,280	200	12,500	12,020	50,000	33.99
7. ค่าวัสดุในการดำเนินการ	11,720	3,840	6,000	2,170	23,730	16.13
รวม	69,000	27,600	27,500	23,000	147,100	100.00

จากตารางที่ ๑ จะเห็นว่าในแต่ละอำเภอ ได้ใช้จ่ายงบประมาณในการฝึกอบรมเท่าที่
ได้รับจัดสรร ยกเว้นอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้รับจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น
23,000 บาท แต่สำนักงานมีเงินอุดหนุนจากเงินนอกงบประมาณที่ได้จากการจัดหาของคณะ

ปฏิบัติงานและจากการบริจาคอีกจำนวน 4,500 รวมมีเงินเป็นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 27,500 บาท

ในการใช้จ่ายงบประมาณนั้น ได้จ่ายเป็นค่าน้ำดื่มและอาหารว่างสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด คือร้อยละ 33.99 ของงบประมาณทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยงของผู้ดำเนินการฝึกอบรมและค่าวัสดุในการดำเนินการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 19.03 และ 16.13 ตามลำดับ ยกเว้นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ใช้จ่ายงบประมาณส่วนใหญ่เป็นค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม และเป็นเพียงอำเภอเดียวเท่านั้นที่จัดสรรงบประมาณเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม สำหรับรายการที่ใช้จ่ายงบประมานน้อยที่สุด ได้แก่ ค่าพาหนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 1.23 ของงบประมาณทั้งหมด ซึ่งมีเพียงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เท่านั้นที่จัดสรรงบประมาณด้านนี้

2.1.2 ผลการประเมินการเตรียมการฝึกอบรม จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ดำเนินการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเตรียมการ ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นในการเตรียมการ
ฝึกอบรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรม

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ท่านทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ครั้งนี้เพียงใด	4.33	0.68	มาก
2.	ท่านมีการเตรียมตัวพร้อมที่จะดำเนินการฝึกอบรม เพียงใด	4.22	0.64	มาก
3.	ชุดฝึกอบรมและสื่อเสริมที่ สปช. จัดส่งมามีความ เหมาะสมเพียงใด	3.67	0.76	มาก
4.	การประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความ สะดวกเพียงใด	3.83	0.70	มาก
5.	การจัดเตรียมสถานที่สำหรับการฝึกอบรมมีความพร้อม เพียงใด	4.28	0.89	มาก
6.	การจัดเตรียมเอกสารสำหรับการฝึกอบรมมีความ พร้อมเพียงใด	4.28	0.89	มาก
7.	การจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อสำหรับการฝึกอบรมมี ความพร้อมเพียงใด	4.06	0.80	มาก
8.	การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการฝึกอบรมมี ความเหมาะสมเพียงใด	4.00	0.68	มาก
9.	การแจ้งกำหนดการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทราบล่วงหน้ามีระยะเวลาเหมาะสมเพียงใด	4.50	0.51	มากที่สุด
10.	การวางแผนการใช้งบประมาณในการฝึกอบรมมี ความเหมาะสมเพียงใด	3.33	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้ดำเนินการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเตรียมการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการแจ้งกำหนดการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบล่วงหน้ามีระยะเวลาเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนการวางแผนการใช้งบประมาณในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

โดยสรุปแล้วพบว่าจำนวนรายการตามแบบสอบถามที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 หรือระดับมากขึ้นไปจำนวน 9 ใน 10 รายการ หรือร้อยละ 90.00 ของจำนวนรายการทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

ตารางที่ 11 ความถี่ของความคิดเห็นของผู้ดำเนินการฝึกอบรมที่ได้จากการตอบคำถาม
ปลายเปิด เกี่ยวกับการเตรียมการฝึกอบรม

รายการ	ความถี่
1. ผู้ดำเนินการฝึกอบรมทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมโดย	
1.1 จากการเข้ารับการฝึกอบรมวิทยากรแกนนำระดับอำเภอ	9
1.2 จากการศึกษาชุดฝึกอบรม	6
1.3 จากการศึกษาคู่มือผู้ดำเนินการฝึกอบรม	5
1.4 ทราบจากคณะผู้ดำเนินการฝึกอบรมด้วยกัน	2
2. ผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้เตรียมการฝึกอบรมโดย	
2.1 ศึกษาคู่มือผู้ดำเนินการฝึกอบรมและชุดฝึกอบรม	13
2.2 วางแผน ประชุม แบ่งงานกันรับผิดชอบ	3
2.3 จัดทำสื่อ ทดลองใช้สื่อ และทดลองจัดกิจกรรม	3
2.4 เตรียมการในส่วนที่ได้รับมอบหมาย	1
2.5 ซ้อมทำความเข้าใจกับเพื่อนร่วมงาน	1
3. ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมการฝึกอบรม	
3.1 ชุดฝึกอบรมไม่ครบตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม	9
3.2 ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีจำนวนน้อย และมีภารกิจอื่น ๆ มาก	8
3.3 งบประมาณในการดำเนินการมีน้อย	6
3.4 ไม่สามารถจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมได้	5
3.5 สื่อเสริมบางเรื่องไม่ชัดเจน ดัดขัดบ่อย บางเรื่องยาวเกินไป	4
3.6 หายืมเครื่องฉายได้ยาก เทปโทรทัศน์ส่งไปชำไม่ทันกำหนดฉาย	4
3.7 ผู้ดำเนินการฝึกอบรมแบ่งเป็น 2 ชุด แต่สื่อเสริมมีชุดเดียว	2
4. วิธีการแก้ปัญหาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	
4.1 ขอชุดฝึกอบรมคืนจากผู้บริหารโรงเรียนที่อบรมแล้ว หรือให้ผู้เข้า อบรมที่อยู่บ้านเดียวกันหรือใกล้กันใช้ร่วมกัน	2

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	ความถี่
4.2 ขอแต่งตั้งผู้ดำเนินการฝึกอบรมเพิ่ม	2
4.3 จัดการฝึกอบรมอย่างประหยัด ใช้จ่ายงบประมาณเท่าที่ได้รับจัดสรร	2
4.4 ขอความเห็นใจและชี้แจงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบ	1

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่าผู้ดำเนินการฝึกอบรมส่วนใหญ่ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมโดยได้เข้ารับการฝึกอบรมวิทยากรแกนนำระดับอำเภอ และได้เตรียมการฝึกอบรมโดยการศึกษาคู่มือผู้ดำเนินการฝึกอบรม และชุดฝึกอบรมเป็นหลัก ได้มีการประชุมวางแผน แบ่งงานรับผิดชอบ และเตรียมการก่อนการฝึกอบรมจริง ส่วนปัญหาส่วนใหญ่พบว่าชุดฝึกอบรมด้วยตนเองมีไม่ครบตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีน้อย งบประมาณมีจำกัด และปัญหาการจัดเตรียมสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ผู้ดำเนินการฝึกอบรมต่างก็มีวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น ขอคืนชุดฝึกอบรมจากผู้บริหารโรงเรียนที่อบรมแล้ว หรือให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ชุดฝึกอบรมร่วมกัน ขอแต่งตั้งผู้ดำเนินการฝึกอบรมเพิ่ม และจัดการฝึกอบรมอย่างประหยัด ใช้จ่ายงบประมาณเท่าที่จำเป็นและได้รับจัดสรร เป็นต้น จนกระทั่งสามารถดำเนินการฝึกอบรมไปได้อย่างราบรื่น

ผลการประเมินการเตรียมการฝึกอบรม ทั้งจากการสำรวจเอกสารการเตรียมการและการสอบถามความคิดเห็นของผู้ดำเนินการฝึกอบรม สรุปได้ว่า ผู้ดำเนินการฝึกอบรมและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ได้มีการเตรียมการและวางแผนเพื่อดำเนินการฝึกอบรมอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจเป็นส่วนใหญ่

2.2 ผลการประเมินการดำเนินการฝึกอบรม เป็นการประเมินการดำเนินงานฝึกอบรมครูตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา โดยการสังเกตการดำเนินการฝึกอบรม สังเกตพฤติกรรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรมและพฤติกรรมของผู้เข้ารับการ

ฝึกอบรม ตลอดเวลาในช่วงที่ 1 และช่วงที่ 3 ของการฝึกอบรม รวมทั้งจากการสอบถามผู้
ดำเนินการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรมตามโครงการ โดยมีเกณฑ์การประเมิน
กำหนดไว้ว่า

ก. การดำเนินการฝึกอบรมในแต่ละจุดฝึกอบรมจะต้องมีการปฏิบัติและผ่านเกณฑ์
การประเมินครบทุกรายการ

ข. รายการตามแบบสังเกตพฤติกรรมผู้ดำเนินการฝึกอบรม และพฤติกรรมผู้เข้ารับ
การฝึกอบรมต้องได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 หรือระดับดีขึ้นไป อย่างน้อยร้อยละ 80 ของ
จำนวนรายการทั้งหมด

ค. มีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปที่เข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อย
กว่าร้อยละ 80 ของกิจกรรมทั้งหมด

2.2.1 ผลการประเมินการดำเนินการฝึกอบรม จากการสังเกตการดำเนินการ
ฝึกอบรม

ตารางที่ 12 จำนวนรายการดำเนินการฝึกอบรมที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำแนกตามจุดฝึกอบรม

ข้อ	จุดฝึก อบรมที่ 1	จุดฝึก อบรมที่ 2	จุดฝึก อบรมที่ 3	จุดฝึก อบรมที่ 4	รวม
1. การวางแผนการดำเนินการฝึกอบรม	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	4
2. การเตรียมเอกสารและสื่อในการฝึกอบรม	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	4
3. การตรงต่อเวลาของการจัดกิจกรรม	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	2
4. กระบวนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	3
5. การประสานงานในการฝึกอบรม	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	4
6. การดำเนินงานตามแผน	ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	2
7. ความเหมาะสมของสถานที่จัดฝึกอบรม	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	4
8. สิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	4
รวม	8	7	6	6	

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่าการดำเนินการฝึกอบรมตามแบบสังเกตจำนวน 8 รายการ ซึ่งแต่ละรายการมีเกณฑ์การประเมินโดยเฉพาะนั้น พบว่ามีเพียง 5 รายการเท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์การประเมินครบทุกจุดฝึกอบรม ได้แก่ การวางแผน การเตรียมเอกสารและสื่อ การประสานงาน การจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม ส่วนการตรงต่อเวลา และการดำเนินงานตามแผน ผ่านเกณฑ์การประเมินเพียง 2 จุดฝึกอบรม ซึ่งจากการสังเกตพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในจุดฝึกอบรมที่ 2 และจุดฝึกอบรมที่ 3 มาถึงจุดฝึกอบรมช้ากว่ากำหนดเกือบทุกวัน ทำให้การเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ช้ากว่ากำหนด และในบางกิจกรรมทั้งผู้ดำเนินการฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้เวลาในการอภิปรายนานเกินไป ทำให้ต้องใช้เวลาของกิจกรรมอื่น ๆ สำหรับการจัดกิจกรรมและการดำเนินงานตามแผนนั้นมีเพียงบางจุดฝึกอบรมเท่านั้นที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอน เช่น จุดฝึกอบรมที่ 4 ไม่จัดกิจกรรมอำลา และมีการจัดกิจกรรมนันทนาการแทนกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม เป็นต้น

สรุปว่า การดำเนินการฝึกอบรมตามแบบสังเกตนี้ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

2.2.2 ผลการประเมินการดำเนินการฝึกอบรม จากการสังเกตพฤติกรรม

ผู้ดำเนินการฝึกอบรมขณะดำเนินการกิจกรรมตลอดการฝึกอบรม รวมทั้งสิ้น 81 กิจกรรม

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรม

ข้อ	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การเตรียมตัวของผู้ดำเนินการฝึกอบรม	4.22	0.62	ดี
2.	การเร้าความสนใจเข้าสู่กิจกรรม	3.80	0.77	ดี
3.	การอธิบายและชี้แจงได้ชัดเจน	3.89	0.70	ดี
4.	การใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม	4.00	0.64	ดี
5.	การดำเนินการกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอน	4.05	0.56	ดี
6.	การรักษาเวลาในการจัดกิจกรรม	3.62	1.00	ดี
7.	ความเป็นกันเองของผู้ดำเนินการฝึกอบรม	3.60	0.78	ดี
8.	การเตรียมสื่อและอุปกรณ์	4.04	0.74	ดี
9.	การเลือกสื่อและอุปกรณ์	4.04	0.67	ดี
10.	การใช้สื่อและอุปกรณ์	4.02	0.75	ดี
11.	การสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรม	4.14	0.68	ดี
12.	การควบคุมกิจกรรม	3.94	0.72	ดี

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่าการดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับดีทุกรายการ โดยเฉพาะการเตรียมตัวและการสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ารายการอื่น ๆ และจากการสังเกตพบว่า มีบางจุดฝึกอบรม (จุดฝึกอบรมที่ 1) มีรายการที่ได้คะแนนการประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (4.50 ขึ้นไป) จำนวนถึง 11 ใน 12 รายการ หรือร้อยละ

91.67 ของจำนวนรายการทั้งหมด (รายละเอียดเสนอไว้ในภาคผนวก) สำหรับความเป็นกันเอง และการรักษาเวลาของผู้ดำเนินการนั้น แม้จะมีบางจุดฝึกอบรมที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แต่เมื่อรวมเป็นค่าเฉลี่ยของทุกจุดฝึกอบรมแล้ว ก็ถือว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

โดยสรุปแล้วพฤติกรรมการดำเนินการกิจกรรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ครบทุกรายการหรือร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

2.2.3 ผลการประเมินการดำเนินการฝึกอบรม จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังตารางที่ 14-19

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในการร่วมกิจกรรมศึกษาชุดฝึกอบรม

ข้อ	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การแสดงความรักและสนใจ	4.15	0.58	ดี
2.	การแสดงความรู้สึกหรือร้อน	3.74	0.63	ดี
3.	การสนทนาและความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม	3.51	0.75	ดี
4.	การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.08	0.57	พอใช้
5.	การแสดงความคิดเห็น	3.64	0.53	ดี
6.	การดำเนินการเป็นไปตามเวลาที่กำหนด	4.15	0.77	ดี
7.	ความราบรื่นในการร่วมกิจกรรม	3.92	0.35	ดี

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่าในการร่วมกิจกรรมการศึกษาชุดฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั้น ส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับดี เช่น การแสดงความรักและสนใจ ความราบรื่นในการร่วมกิจกรรม ทำให้กิจกรรมเป็นไปตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งการแสดงความกระตือรือร้นและการแสดงความคิดเห็น ยกเว้นพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ แม้ว่าในการศึกษาชุดฝึกอบรมส่วนใหญ่จะกำหนดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาร่วมกันเป็นกลุ่ม แต่จากการสังเกตมักจะพบว่า ต่างคนต่างอ่านและจะเตรียมตัว

รายงานผลการศึกษาเฉพาะตัวแทนของกลุ่มที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น แต่โดยสรุปแล้วผลการประเมินซึ่งปรากฏว่ามีรายการที่ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี หรือ 3.50 ขึ้นไป จำนวน 6 ใน 7 รายการ หรือร้อยละ 85.71 ของจำนวนรายการทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

จุดเด่นของกิจกรรม กิจกรรมการศึกษาชุดฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นการแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อศึกษาแต่ละตอนในชุดฝึกอบรมเล่มหนึ่ง ๆ แล้วส่งตัวแทนของกลุ่มรายงานสรุปผลการอภิปรายของแต่ละตอน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่สนใจและตั้งใจศึกษาชุดฝึกอบรมดี แม้ในยามพัก โดยเห็นว่าชุดฝึกอบรมอ่านง่าย น่าสนใจ และได้แนวคิดที่ดี อีกทั้งการรายงานผลการศึกษาชุดฝึกอบรมส่วนใหญ่ได้ เนื้อหาครบถ้วน ได้แนวคิดที่ดีและน่าสนใจมาก

จุดด้อยของกิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นผลเนื่องมาจากวิธีการจัดกิจกรรมและการควบคุมของผู้ดำเนินการฝึกอบรม ซึ่งพบว่ามีการกระตุ้นแนะนำและสรุปเนื้อหาโดยผู้ดำเนินการฝึกอบรมน้อยมาก การสนทนาอภิปรายภายในกลุ่มมีไม่มากนัก และการแบ่งกลุ่มย่อยศึกษาเฉพาะตอนทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่สนใจตอนอื่นเท่าที่ควร ผู้ที่ศึกษาและสนใจจริงจังก็เพียงผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ เป็นตัวแทนเสนอรายงานเท่านั้น

ข้อสังเกตอื่น ๆ พบว่า บางชุดฝึกอบรมใช้มาตรการที่จะกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจศึกษาชุดฝึกอบรม เช่น ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสรุปเนื้อหาของแต่ละเล่ม หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งตอบคำถามตามแบบฝึกปฏิบัติในชุดฝึกอบรมส่งให้ผู้ดำเนินการฝึกอบรมตรวจ เป็นต้น

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในการร่วมกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม

ข้อ	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การแสดงความพอใจและสนใจ	4.53	0.61	ดีมาก
2.	การแสดงความกระตือรือร้น	4.26	0.56	ดี
3.	การสนทนาและแสดงความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม	4.00	0.47	ดี
4.	การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.47	0.61	พอใช้
5.	การแสดงความคิดเห็น	3.74	0.56	ดี
6.	การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามเวลาที่กำหนด	3.84	0.68	ดี
7.	ความราบรื่นในการร่วมกิจกรรม	4.05	0.52	ดี

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่าการร่วมกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับดี โดยเฉพาะการแสดงความพอใจและสนใจ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก โดยได้คะแนนเฉลี่ยถึง 4.53 สำหรับการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้ แต่โดยสรุปแล้ว ผลการประเมินซึ่งปรากฏว่ามีรายการที่ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี หรือ 3.50 ขึ้นไป จำนวน 6 ใน 7 รายการ หรือร้อยละ 85.71 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

จุดเด่นของกิจกรรม กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมเป็นกิจกรรมหลักกิจกรรมหนึ่งที่มีให้ผู้รับการฝึกอบรมร่วมกันปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้ได้แนวคิดที่เป็นคุณธรรมที่ครูทุกคนควรยึดถือปฏิบัติ กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมส่วนใหญ่ได้รับความสนใจและสร้างความพอใจแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดีมาก

จุดด้อยของกิจกรรม เนื่องจากความสำคัญของกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมขึ้นอยู่กับ การนำอภิปรายและการวิเคราะห์ร่วมกันของผู้ดำเนินการฝึกอบรมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

หากการจัดกิจกรรมแล้วขาดขั้นตอนหรือไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็จะมีความรู้สึกว่าเป็นเพียงกิจกรรมนันทนาการเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น

ข้อสังเกตอื่น ๆ พบว่า ลักษณะการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมของแต่ละจุดฝึกอบรม มีความแตกต่างกันมาก ขึ้นอยู่กับทักษะและประสบการณ์ของผู้ดำเนินการฝึกอบรม บางจุดฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ตนเองนัดแทนกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมที่กำหนดไว้

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในการร่วมกิจกรรมแรกพบ กิจกรรมยามเช้า กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรม มาตามนัด และกิจกรรมอำลา

ข้อ	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การแสดงความพอใจและสนใจ	4.65	0.56	ดีมาก
2.	การแสดงความกระตือรือร้น	4.28	0.69	ดี
3.	การสนทนาและแสดงความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม	4.05	0.56	ดี
4.	การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.40	0.65	พอใช้
5.	การแสดงความคิดเห็น	3.47	0.72	พอใช้
6.	การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามเวลาที่กำหนด	3.51	1.04	ดี
7.	ความราบรื่นในการร่วมกิจกรรม	4.28	0.58	ดี

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่า การร่วมกิจกรรมแรกพบ กิจกรรมยามเช้า กิจกรรม นันทนาการ กิจกรรมมาตามนัด และกิจกรรมอำลาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่แสดง พฤติกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับดี โดยเฉพาะการแสดงความพอใจและสนใจ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม แสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก และพฤติกรรมการแสดงความกระตือรือร้นและความราบรื่นใน การร่วมกิจกรรมได้ค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง แต่การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการแสดง ความคิดเห็นได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้

โดยสรุปแล้วการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวมีรายการพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี หรือ 3.50 ขึ้นไป จำนวน 5 ใน 7 รายการ หรือร้อยละ 71.43 ของจำนวนรายการทั้งหมด ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จุดเด่นของกิจกรรม กิจกรรมแต่ละกิจกรรมต่างก็มีจุดเด่นและวัตถุประสงค์แตกต่างกัน กล่าวคือกิจกรรมแรกพบเป็นกิจกรรมแนะนำตัวของผู้ดำเนินการฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม และเพื่อสร้างความคุ้นเคยในระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม กิจกรรมยามเช้า เป็นกิจกรรมเตรียมความพร้อมในการฝึกอบรมในแต่ละวัน และเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุดฝึกอบรม ที่มอบหมายให้ไปศึกษาที่บ้าน กิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมสลับเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และคลายความเครียด ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมง่าย ๆ ที่มุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถดัดแปลงไปใช้กับนักเรียนได้ กิจกรรมมาตามนัดเป็นกิจกรรมการทักทายสมาชิกในวันแรกของการฝึกอบรม ช่วงที่ 3 และเป็นการทบทวนและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาชุดฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติ ในช่วงที่ 2 มาแล้ว กิจกรรมอำลาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม การมอบหมายภารกิจและให้คำมั่นสัญญาก่อนปิดการฝึกอบรม

จุดด้อยของกิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นผลเนื่องมาจากทักษะและความเข้าใจของผู้ดำเนินการฝึกอบรม เช่น บางจุดฝึกอบรมไม่จัดกิจกรรมมาตามนัดและกิจกรรมอำลา เป็นต้น บางกิจกรรมเนื่องจากมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนมาก ทำให้ต้องใช้เวลามากเกินไปกว่าที่กำหนดไว้

ข้อสังเกตอื่น ๆ พบว่า จุดฝึกอบรมต่าง ๆ สามารถจัดกิจกรรมดังกล่าวได้บรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะจุดฝึกอบรมที่ 1 สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ในระดับดีถึงดีมากทุกกิจกรรม

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการร่วมกิจกรรมชมภาพทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว และการสรุปแผ่นโปรงใส

ข้อ	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การแสดงความรักและสนใจ	3.95	0.60	ดี
2.	การแสดงความรู้สึกหรือร้น	3.42	0.63	พอใช้
3.	เป็นไปตามกำหนดเวลา	4.32	0.89	ดี
4.	ความราบรื่นในการร่วมกิจกรรม	3.76	0.87	ดี

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่า การร่วมกิจกรรมการชมภาพทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว และการสรุปแผ่นใสของผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ มีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ยกเว้นพฤติกรรม การแสดงความรู้สึกหรือร้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ พบว่ามีรายการที่ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีหรือตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป จำนวน 3 ใน 4 รายการ หรือร้อยละ 75 จึงถือว่าพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมดังกล่าวของผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จุดเด่นของกิจกรรม กิจกรรมการชมภาพทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว และการสรุปประกอบแผ่นโปรงใสเป็นกิจกรรมสำเร็จรูป เพื่อเสริมการศึกษาชุดฝึกอบรม และการปฏิบัติกิจกรรมอื่น โดยเนื้อหาสาระของกิจกรรมส่วนใหญ่สอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาและแนวคิดตามชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจจากการอ่านจากชุดฝึกอบรม รวมทั้งได้เน้นถึงแนวคิดและเจตคติที่เป็นคุณธรรมของครูซึ่งไม่สามารถเขียนได้อ่านเข้าใจในชุดฝึกอบรมได้ กิจกรรมส่วนใหญ่ที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์และสามารถช่วยคลายความเครียดจากกิจกรรมอื่นได้ด้วย

จุดด้อยของกิจกรรม ถึงแม้กิจกรรมจะเป็นประโยชน์และน่าสนใจ แต่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสนใจติดตามชมไม่มากนัก บางจุดฝึกอบรมฉายภาพทัศน์เล็กเกินไป แต่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนมากจึงมองไม่ทั่วถึง อีกทั้งแสงสว่างในที่ประชุมฝึกอบรมมากเกินไป และไม่สามารถควบคุมได้ การฉายภาพเคลื่อนไหว และแผ่นโปรงใสจึงมองเห็นไม่ชัดเจน บางครั้ง

เครื่องฉายชัดของ ภาพเด่นหรือลึ้ม เสียงอื้อไม่ชัด เจนหรือเสียงบรรยายไม่สัมพันธ์กับภาพที่ฉาย ประการที่สำคัญคือ ผู้ดำเนินการฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่ได้ชี้แจงแนะนำ หรือสรุปเกี่ยวกับภาพทัศน์ หรือภาพเลือนนั้น ทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมเท่าที่ควร

ข้อสังเกตอื่น ๆ พบว่า ผู้ดำเนินการฝึกอบรมบางจุดฝึกอบรมได้ดำเนินการแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น จัดหาเครื่องโทรทัศน์ 2 เครื่อง เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม การฉายภาพเลือนและแผ่นโปร่งใส เปลี่ยนไปใช้ม้วนอัดแสงแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเลื่อน แก้วเข้าไปนั่งชมใกล้ ๆ แม้จะเสียเวลาบ้างแต่ก็นับว่าได้รับความสนใจดีขึ้น ในบางจุดฝึกอบรมที่ไม่สามารถจัดหาเครื่องฉายข้ามศีรษะได้ ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะแก้ปัญหาโดยการบรรยายสรุปด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคนศึกษาแผ่นโปร่งใสล่วงหน้าแล้วมานำเสนอแทน หรือแนะนำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาเองจากบทสรุปท้ายชุดฝึกอบรมแต่ละเล่ม

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในการร่วมกิจกรรมรายงานการศึกษาชุดฝึกอบรมและกิจกรรมการประเมินผล

ข้อ	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การแสดง ความพอใจและสนใจ	4.00	0.61	ดี
2.	การแสดง ความกระตือรือร้น	3.47	0.71	พอใช้
3.	เป็นไปตามกำหนดเวลา	3.88	1.16	ดี
4.	ความราบรื่นในการร่วมกิจกรรม	3.76	0.56	ดี

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่า การร่วมกิจกรรมรายงานการศึกษาชุดฝึกอบรมและ กิจกรรมการประเมินผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ยกเว้น พฤติกรรมการแสดง ความกระตือรือร้นซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ และเมื่อเทียบกับเกณฑ์การ ประเมินแล้ว พบว่า มีรายการที่ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี หรือตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป จำนวน 3 ใน 4 รายการ หรือร้อยละ 75 จึงถือว่าพฤติกรรมร่วมกิจกรรมดังกล่าวของผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จุดเด่นของกิจกรรม กิจกรรมการรายงานการศึกษาชุดฝึกอบรม เป็นกิจกรรมที่เน้นความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากการศึกษาชุดฝึกอบรม ส่วนใหญ่เป็นการแบ่งกลุ่มย่อยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อศึกษาชุดฝึกอบรมแต่ละตอน อภิปรายสรุปในแต่ละกลุ่ม แล้วตัวแทนของกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย ซึ่งเป็นการสรุปแนวคิดสำคัญและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ส่วนกิจกรรมการประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินผลการเรียนรู้จากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม การประเมินจากกิจกรรมยามเช้าเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมที่มอบหมายให้ไปศึกษาที่บ้าน และการประเมินผลการฝึกอบรมประจำวัน นับว่าเป็นกิจกรรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสนใจค่อนข้างมาก และช่วยให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นสภาพความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสภาพการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของผู้ดำเนินการฝึกอบรมต่าง ๆ

จุดด้อยของกิจกรรม การรายงานการศึกษาชุดฝึกอบรมได้รับความสนใจและกระตือรือร้นจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมค่อนข้างน้อย การมีส่วนร่วมของผู้ฟังน้อยมาก ผู้รายงานบางคนขาดทักษะในการสรุป ทำให้ใช้เวลาในการบรรยายมากเกินไป ส่วนกิจกรรมการประเมินจากกิจกรรมยามเช้า ทำให้ทราบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางส่วนไม่สนใจไปศึกษาชุดฝึกอบรมที่มอบหมายให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนมากให้ความสำคัญกับการทดสอบหลังการฝึกอบรมมากเกินไป ด้วยเกรงว่าหากสอบไม่ผ่านเกณฑ์จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมใหม่ ทั้งผู้บริหารโรงเรียนบางคนกลัวว่าจะทำคะแนนได้น้อยกว่าครูในโรงเรียน ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคนพยายามทำให้คะแนนการทดสอบสูงขึ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การหาคำเฉลยจากการทดสอบรุ่นก่อน ๆ การลอกคำตอบคนอื่น หรือการปรึกษาหารือกันระหว่างการทดสอบ เป็นต้น

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
ในการร่วมกิจกรรมการรายงานผลการฝึกปฏิบัติจากชุดฝึกอบรม

ข้อ	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การเตรียมตัวของผู้รายงาน	4.29	0.56	ดี
2.	ความตั้งใจของผู้ฟัง	3.43	0.67	พอใช้
3.	เนื้อหาที่รายงานตรงประเด็นที่ต้องการให้ฝึกปฏิบัติ	3.67	0.96	ดี
4.	เป็นไปตามกำหนดเวลา	4.05	0.66	ดี
5.	มีความราบรื่นในการร่วมกิจกรรม	4.14	0.35	ดี

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่า การร่วมกิจกรรมการรายงานผลการฝึกปฏิบัติจากชุดฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะการเตรียมตัวของผู้รายงานมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างสูง แต่พฤติกรรมความตั้งใจของผู้ฟังค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งถือว่ายังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินแล้ว พบว่ามีรายการที่คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี หรือตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป จำนวน 4 ใน 5 รายการ หรือร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด ซึ่งเท่ากับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

จุดเด่นของกิจกรรม กิจกรรมรายงานผลการฝึกปฏิบัติจากชุดฝึกอบรม เป็นการประเมินผลการฝึกปฏิบัติหรือทดลองนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอแนะไว้ในชุดฝึกอบรม ไปทดลองใช้จริงในโรงเรียนระหว่างการฝึกอบรมช่วงที่ 2 รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอนั้นต่าง ๆ โดยแต่ละโรงเรียนร่วมอภิปรายสรุปแล้วส่งตัวแทนเสนอต่อที่ประชุม บางจุดฝึกอบรมและบางโรงเรียนได้ส่งตัวแทนเพื่อสาธิตการใช้เพลงหรือ เกมที่ได้ทดลองใช้ในโรงเรียนแล้ว ทำให้กิจกรรมนี้ได้รับความสนใจจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมค่อนข้างมาก เพราะผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมด้วย

จุดด้อยของกิจกรรม เกิดจากความเข้าใจผิดของผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคน คือ ไม่ได้นำเสนอผลของการฝึกปฏิบัติ แต่เป็นการรายงานสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาสาระเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมนั้น ๆ ทำให้กิจกรรมไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

2.2.4 ผลการประเมินการดำเนินการฝึกอบรม จากจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรมตลอดการฝึกอบรม

จากการสำรวจจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ จากทั้ง 4 จุดฝึกอบรม รวมกิจกรรมที่สำรวจได้ทั้งสิ้น 177 กิจกรรม พบว่า การจัดกิจกรรม ส่วนใหญ่มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าร้อยละ 80 ยกเว้นจุดฝึกอบรมที่ 3 ซึ่งมีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ 80 ของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด จำนวน 2 กิจกรรม กิจกรรมแรกเป็นกิจกรรมการศึกษาชุดฝึกอบรม ซึ่งมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนหนึ่งออกไปจับกลุ่มคุยกันและจัดเตรียมอาหารว่างนอกห้องประชุม ทำให้เหลือผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ร่วมกิจกรรมเพียง 65 คน จากจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด 84 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 77.38 กิจกรรมที่สอง เป็นกิจกรรมการชมภาพเคลื่อนไหว เรื่อง บรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งผู้ดำเนินการฝึกอบรมจัดฉายในระหว่างการพักให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดื่มด่ำและเปลี่ยนอิริยาบถ จึงคงเหลือผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ร่วมชมภาพเคลื่อนไหวดังกล่าว เพียง 45 คน หรือร้อยละ 53.57 ของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด

สำหรับจุดฝึกอบรมอื่น ๆ แม้จะมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมมาสาย ลาหยุดหรือคิดราชการอื่นบ้าง แต่ก็ไม่มีกิจกรรมใดที่มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมกิจกรรมต่ำกว่าร้อยละ 80 โดยเฉพาะในจุดฝึกอบรมที่ 1 ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบและตรงเวลา จึงพบว่า มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมครบทุกคนหรือร้อยละ 100 เกือบทุกกิจกรรม

เมื่อรวมกิจกรรมการฝึกอบรมที่สำรวจได้จากทั้ง 4 จุดฝึกอบรม แล้วเทียบกับเกณฑ์การประเมินปรากฏว่า มีกิจกรรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรม ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละจุดฝึกอบรม จำนวน 175 ใน 177 กิจกรรม หรือคิดเป็นร้อยละ 98.87 ของจำนวนกิจกรรมทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นั่นคือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

2.2.5 ผลการประเมินการดำเนินการฝึกอบรม จากการตอบแบบสอบถาม

ความคิดเห็นของผู้ดำเนินการฝึกอบรม เกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรมตามโครงการ ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้ดำเนินการ
ฝึกอบรม เกี่ยวกับการฝึกอบรมตามโครงการ

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.53	0.51	มากที่สุด
2.	คณะผู้ดำเนินการฝึกอบรมให้ความเป็นกันเองกับผู้ เข้ารับการฝึกอบรม	4.21	0.78	มาก
3.	บรรยากาศของการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.84	0.68	มาก
4.	ท่านพอใจในการใช้เทคนิคการเร้าความสนใจ	4.05	0.70	มาก
5.	คณะผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้อำนวยความสะดวก แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	3.79	0.78	มาก
6.	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความศรัทธาต่อคณะผู้ ดำเนินการฝึกอบรม	3.58	0.69	มาก
7.	ท่านชอบวิธีการฝึกอบรมแบบนี้	4.37	0.68	มาก
8.	ความสอดคล้องของวิธีการและวัตถุประสงค์ของ การฝึกอบรม	4.11	0.65	มาก
9.	โครงการฝึกอบรมนี้สามารถแก้ปัญหาการจัดการ เรียนการสอนได้	3.74	0.65	มาก
10.	กิจกรรมสอดแทรกระหว่างการฝึกอบรมมีความ เหมาะสมและน่าสนใจ	4.00	0.66	มาก
11.	การฝึกอบรมแบบนี้ให้ความรู้และประสบการณ์แก่ท่าน	4.32	0.67	มาก
12.	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม	4.26	0.73	มาก
13.	ขั้นตอนการฝึกอบรมมีความต่อเนื่องและสอดคล้อง	4.00	0.88	มาก
14.	เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.53	0.90	มาก
15.	เนื้อหาในชุดฝึกอบรมได้สอดแทรกคุณธรรมและ แนวคิดที่เป็นประโยชน์	4.47	0.69	มาก

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
16.	เนื้อหาและภาพประกอบของชุดฝึกอบรมแต่ละเล่มน่าอ่าน	4.74	0.45	มากที่สุด
17.	การจัดฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านตระหนักในหน้าที่และ ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น	4.53	0.69	มากที่สุด
18.	สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมมีคุณภาพดี	3.79	0.53	มาก
19.	สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมมีจำนวนเหมาะสมกับผู้เข้ารับ การฝึกอบรม	3.79	0.63	มาก
20.	สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.68	0.88	มาก
21.	คณะผู้ดำเนินการฝึกได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน	4.21	0.71	มาก
22.	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความร่วมมือกับผู้ดำเนินการ ฝึกอบรม	3.59	0.62	มาก
23.	งบประมาณในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	2.37	0.68	น้อย
24.	การฝึกอบรมครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนและความ ร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัด	3.11	0.73	ปานกลาง
25.	การฝึกอบรมครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่น	2.74	0.93	ปานกลาง
26.	ท่านมีความพอใจในผลของการฝึกอบรมครั้งนี้	3.79	0.85	มาก

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่าผู้ดำเนินการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมครุตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 นี้ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะข้อรายการเกี่ยวกับความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เกี่ยวกับเนื้อหาและภาพประกอบของชุดฝึกอบรม ความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกิดจากการจัดการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ใน

ระดับมากที่สุด ส่วนด้านการได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงรายการเดียวเท่านั้นที่ผู้ดำเนินการฝึกอบรมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คือด้านงบประมาณในการฝึกอบรม กล่าวโดยสรุปแล้ว พบว่า มีข้อรายการที่ผู้ดำเนินการฝึกอบรมแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หรือค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไปทั้งสิ้น 23 ใน 26 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 88.46 ของจำนวนรายการทั้งหมด

ตารางที่ 21 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ดำเนินการฝึกอบรมจากการตอบคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับการฝึกอบรมตามโครงการ

รายการ	ความถี่
1. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมควรจัดส่งให้ครบจำนวนและทันกำหนดการฝึกอบรม	9
2. ควรมีการควบคุม นิเทศ ติดตามผลการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง	5
3. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการให้เพียงพอ	4
4. มีเวลาเตรียมการน้อย และเวลาในการฝึกอบรมน้อยเกินไป	4
5. เป็นการฝึกอบรมที่ดี เหมาะสม ได้รับความสนใจมาก ควรจัดให้มีการฝึกอบรมอีก	2
6. ควรจัดฝึกอบรมในวันราชการ เพราะผู้ดำเนินการฝึกอบรมไม่ได้พักผ่อนเลย	1
7. ไม่สามารถจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมทุกอย่างได้	1
8. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจุดหนึ่ง ๆ 80-120 คน มากเกินไป	1
9. ควรจัดให้มีการสัมมนาผู้ดำเนินการฝึกอบรมระดับอำเภอภายหลังการฝึกอบรม	1
รวม	28

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้ดำเนินการฝึกอบรมเสนอแนะเพิ่มเติมมากในเรื่องของการจัดส่งสื่อในการฝึกอบรม เพราะนับว่าเป็นหัวใจของการฝึกอบรม และผู้ดำเนินการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดเตรียมสื่อ นอกจากนั้นผู้ดำเนินการฝึกอบรมยังให้ความสำคัญของการ

ควบคุม นิเทศ ติดตามผลการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังจากที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว รวมทั้ง เสนอแนะด้านการจัดสรรงบประมาณ วันและ เวลาการฝึกอบรม เป็นต้น

2.3 ผลการประเมินผลการฝึกอบรม เป็นการประเมินผลจากการฝึกอบรมครูตาม โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 เฉพาะ ด้านการเรียนรู้จากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม และประเมินจากความคิดเห็น และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการดำเนินการฝึกอบรมตามโครงการ โดยมี เกณฑ์ การประเมินกำหนดไว้ดังนี้

ก. มีจำนวนรายการตามแบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ เข้ารับการฝึกอบรม ที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 หรืออยู่ในระดับมากขึ้นไป อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด

ข. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมมากกว่าค่าเฉลี่ยของ คะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมเพิ่มมากขึ้นจากค่า เฉลี่ย ก่อนการฝึกอบรมอย่างน้อยร้อยละ 15 ของคะแนนเต็ม

2.3.1 ผลการฝึกอบรมจากการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อผู้ดำเนินการฝึกอบรม กิจกรรมการดำเนินการฝึกอบรม และสื่อ ที่ใช้ในการฝึกอบรม ผลการประเมินดังตารางที่ 22-25

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อผู้ดำเนินการฝึกอบรม

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น/พึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ผู้ดำเนินการฝึกอบรมสามารถสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมได้ดี	3.76	0.70	มาก
2.	ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีความเป็นกันเองกับท่าน	4.02	0.78	มาก
3.	ผู้ดำเนินการฝึกอบรมอำนวยความสะดวกแก่ท่าน	3.68	0.75	มาก
4.	ผู้ดำเนินการฝึกอบรมอธิบายได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.69	0.64	มาก
5.	ผู้ดำเนินการฝึกอบรมสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างราบรื่น	3.81	0.70	มาก
6.	ท่านมีความศรัทธาต่อผู้ดำเนินการฝึกอบรม	3.66	0.71	มาก

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อผู้ดำเนินการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเฉพาะในด้านความเป็นกันเองและความสามารถในการจัดกิจกรรมได้อย่างราบรื่นของผู้ดำเนินการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นและความพึงพอใจของ
ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อกิจกรรมและการดำเนินการฝึกอบรม

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น/พึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ท่านทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ในครั้งนี	3.94	0.66	มาก
2.	ขั้นตอนในการฝึกอบรมมีความต่อเนื่องและสอดคล้อง	3.65	0.63	มาก
3.	เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.46	0.81	ปานกลาง
4.	สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.56	0.94	มาก
5.	ท่านพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแรกพบ	3.70	0.71	มาก
6.	ท่านพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมยามเช้า	3.76	0.71	มาก
7.	ท่านพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	3.84	0.76	มาก
8.	ท่านพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม	3.92	0.63	มาก
9.	ท่านพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอำลา	3.64	0.67	มาก
10.	ท่านพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมสวดแทรกต่าง ๆ	3.74	0.69	มาก
11.	ท่านชอบวิธีการฝึกอบรมแบบนี้	3.56	0.78	มาก
12.	การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับ การเรียนการสอนเพิ่มขึ้น	4.22	0.60	มาก
13.	การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านเกิดความคิดว่าจะปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ	4.26	0.57	มาก
14.	การฝึกอบรมครั้งนี้จะช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียน การสอนได้	4.03	0.61	มาก
15.	การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านตระหนักในหน้าที่และ ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น	4.18	0.65	มาก
16.	การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านเกิดเจตคติที่ดีต่อการจัด การเรียนการสอน	4.20	0.58	มาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น/พึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
17.	ถ้ามีการจัดฝึกอบรมแบบนี้อีก ท่านจะแนะนำเพื่อนครูที่ยังไม่เคยอบรมให้มา เข้ารับการอบรม	4.07	0.69	มาก

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อกิจกรรมและการดำเนินการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก เกือบทุกรายการ โดยเห็นว่าการฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้เกิดความคิดที่จะปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้รับความรู้และเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอน และทำให้ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่พอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และเห็นว่าการดำเนินการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมเท่านั้น ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น/พึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	เนื้อหาสาระในชุดฝึกอบรมสอดคล้องตรงคุณธรรมและให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์	4.00	0.68	มาก
2.	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระ กิจกรรมและแบบฝึกปฏิบัติในชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.88	0.63	มาก
3.	ท่านพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาชุดฝึกอบรม	3.83	0.65	มาก
4.	ท่านมีความสุขขณะศึกษาชุดฝึกอบรม	3.50	0.72	มาก
5.	ชุดฝึกอบรม ภาพทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว และแผ่นโปร่งใส สรุปลงชุดฝึกอบรมน่าสนใจ	3.45	0.82	ปานกลาง
6.	ชุดฝึกอบรม ภาพทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว และแผ่นโปร่งใส มีจำนวนเพียงพอสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	3.19	0.93	ปานกลาง
7.	ท่านพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมชมภาพทัศน์และภาพเคลื่อนไหว	3.55	0.74	มาก

จากตารางที่ 24 จะเห็นว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 รายการ โดยเห็นว่าเนื้อหาสาระในชุดฝึกอบรมได้สอดคล้องตรงคุณธรรมและให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ มีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระ กิจกรรมและแบบฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสม แต่มีความเห็นว่าชุดฝึกอบรม ภาพทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว และแผ่นโปร่งใส สรุปลงชุดฝึกอบรม มีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมและมีความน่าสนใจอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อผู้ดำเนินการฝึกอบรม กิจกรรมการดำเนินการฝึกอบรมและสื่อประกอบการฝึกอบรม เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินแล้วพบว่า จำนวนรายการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงความคิดเห็นและ

มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก หรือได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 27 จาก 30 รายการ หรือคิดเป็นร้อยละ 90.00 ของจำนวนรายการทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในครั้งนี้

ตารางที่ 25 ความถี่ของความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อผู้ดำเนินการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม จากการตอบคำถาม ปลายเปิด

รายการ	ความถี่
ความคิด เห็นต่อผู้ดำเนินการฝึกอบรม	
1. คณะผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีจำนวนน้อยเกินไป และควร จะมาจากที่อื่น ๆ บ้าง	10
2. ผู้ดำเนินการฝึกอบรมบางคนพูดมากเกินไป	5
3. ผู้ดำเนินการฝึกอบรมบางคนขาดทักษะในการบรรยาย เรื่องความสนใจและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	2
4. ควรจะมีผู้ดำเนินการฝึกอบรมที่เป็นหญิงให้มากกว่านี้	1
5. ผู้ดำเนินการฝึกอบรมทำได้ดีมาก ทำให้สนุกและน่าสนใจ	1
ความคิดเห็นต่อกิจกรรมและการดำเนินการฝึกอบรม	
1. เวลาในการจัดการฝึกอบรมน้อยเกินไป ทำให้บางวันไม่มี เวลาพักและเลิกค่า	10
2. สถานที่ในการฝึกอบรมไม่เหมาะสม เพราะคับแคบและ ร้อนอบอ้าว	10
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางส่วนไม่สนใจ ควรมีการกระตุ้น ให้ทุกคนมีส่วนร่วมมากกว่านี้	8
4. ควรจัดการฝึกอบรมในวันราชการ หรือระหว่างปิดภาคเรียน	8
5. ควรจัดบรรยายภาคในการฝึกอบรมให้เข้าใจ น่าสนใจ	7

ตารางที่ 25 (ต่อ)

รายการ	ความถี่
๘. กิจกรรมสอดแทรกจัดได้ดี สนุกสนานและน่าสนใจ	5
7. กิจกรรมบางกิจกรรมยึดเยื้อ ไม่กระตือรือร้น ทำให้ขาดความสนใจ	4
8. ควรมีการติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมอย่างจริงจัง	4
9. ควรจัดสรรงบประมาณค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะหรืออาหารกลางวันให้เพียงพอ	4
10. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมแบบนี้บ่อย ๆ เพื่อช่วยกระตุ้นการทำงานของครู	3
11. ควรมีมาตรการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลากว่านี้	3
12. เก้าอี้ที่นั่งสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นเก้าอี้นักเรียนมีขนาดเล็กไม่เหมาะสม ทำให้เมื่อยและขาดสมาธิในการฝึกอบรม	3
ความคิด เห็นต่อสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม	
1. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมไม่ชัดเจน และไม่น่าสนใจเท่าที่ควร	3
2. ควรมีตัวอย่างของ เพลงและเกมที่สามารถใช้ประกอบการสอนได้	2
3. ควรให้หนังสือไปศึกษาที่บ้านทั้ง 20 เล่ม แล้วใช้เวลาในการอบรมเพียง 2 วัน	1
4. เทปโทรทัศน์มีจำนวนไม่เพียงพอ และบางเรื่องซ้ำชุด	1

จากตารางที่ 25 จะเห็นว่า ความคิด เห็นและข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับผู้ดำเนินการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่า ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีจำนวนน้อยเกินไป และควรจะมาจากที่อื่นบ้าง ผู้ดำเนินการบางคนพูดมากเกินไป บางคนขาดทักษะในการบรรยายและการสร้างความสนใจและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

เกี่ยวกับกิจกรรมและการดำเนินการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่า เวลา ในการฝึกอบรมน้อยเกินไป สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมยังไม่เหมาะสม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ ได้รับการกระตุ้นจึงไม่สนใจเท่าที่ควร ควรจัดการฝึกอบรมในวันราชการ หรือระหว่างปิดภาค เรียนเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเวลาพักผ่อนบ้าง นอกจากนั้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังได้ เสนอแนะเกี่ยวกับการติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และ บางส่วนเห็นว่า การฝึกอบรมครั้งนี้ มีประโยชน์ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมบ่อย ๆ เพื่อกระตุ้น การทำงานของครูผู้เสมอ

เกี่ยวกับสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เห็นว่า สื่อบาง ประเภทไม่ชัดเจน และยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร บางประเภทซ้ำซ้อน และมีจำนวนไม่เพียงพอ นอกจากนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังได้เสนอแนะให้มีตัวอย่างเพลงและเกมประกอบการสอน ควร มีการสาธิตการสอนโดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ในสถานการณ์จริง ควรจะมีการรวมกลุ่มเพื่อผลิต สื่อขึ้นเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในโรงเรียนเป็นต้น

2.3.2 ผลการฝึกอบรม จากการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้ก่อนการฝึกอบรมกับคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรม ผลการประเมินดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบ
ความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม จำแนกตามจุดฝึกอบรม

จุดฝึก อบรมที่		N	\bar{X}	S.D.	t	ร้อยละของคะแนน เฉลี่ยเพิ่มขึ้น	ร้อยละของผู้ที่ ได้คะแนนเพิ่มขึ้น
1	ก่อนการฝึกอบรม	124	32.60	4.94			
	หลังการฝึกอบรม	124	46.86	2.83	28.24 **	23.76	99.19
2	ก่อนการฝึกอบรม	63	32.05	4.38			
	หลังการฝึกอบรม	63	43.68	6.38	14.83 **	19.38	96.83
3	ก่อนการฝึกอบรม	83	32.45	5.40			
	หลังการฝึกอบรม	83	43.16	7.70	12.18 **	17.85	93.98
4	ก่อนการฝึกอบรม	119	34.60	5.19			
	หลังการฝึกอบรม	119	46.58	5.30	20.91 **	19.97	96.64
รวมทุกจุด ก่อนการฝึกอบรม		389	33.09	5.06			
ฝึกอบรม หลังการฝึกอบรม		389	45.47	5.75	37.04 **	20.63	96.92

**p < .01

จากตารางที่ 26 จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบความรู้ทั้งก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม เปรียบเทียบระหว่างจุดฝึกอบรมทั้ง 4 จุดฝึกอบรม พบว่า มีค่าใกล้เคียงกัน เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมกับหลังการฝึกอบรม พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 4 จุดฝึกอบรม โดยค่าเฉลี่ยของจุดฝึกอบรมที่ 1 เพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 23.76 ของคะแนนเดิม และมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ได้คะแนนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 99.19 ของผู้เข้ารับการทดสอบทั้งหมด

เมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบรวมทั้ง 4 จุดฝึกอบรม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 12.38 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.63 ของคะแนนเดิม และมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ได้คะแนนการทดสอบเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 96.92 ของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด ที่เหลือเป็นผู้ที่ได้คะแนนลดลงและได้คะแนนเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 2.06 และ 1.03 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ทุกประการ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู ภายหลังการฝึกอบรม ไปแล้ว 4 เดือน

การประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู ภายหลังการฝึกอบรมนี้เป็นการติดตามการนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ภายหลังจากที่ผ่านการฝึกอบรมไปแล้วเป็นเวลา 4 เดือน โดยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนของครู การสอบถามครู เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และโดยการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู นำผลจากการสังเกต การสอบถามครู และการสัมภาษณ์นักเรียนนั้นมาสรุปเป็นจำนวนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูแต่ละคนจัด แล้วนำผลการประเมินไปเทียบกับ เกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้ว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ได้นำกิจกรรมที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนกิจกรรมทั้งหมด

3.1 ผลการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6
ชั้นละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน ๆ ละ 4 ครั้ง ผลการสังเกต ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 จำนวนและค่าร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรม จาก
การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู

รายการกิจกรรม	จำนวนครู ที่จัดกิจกรรม	ค่าร้อยละ
1. การสนทนายามเช้า	3	12.50
2. การเล่าข่าวและเหตุการณ์	2	8.33
3. การเตรียมความพร้อมของนักเรียน	7	29.17
4. การนำเข้าสู่บทเรียน	9	37.50
5. การเล่าเรื่องหรือนิทาน	3	12.50
6. การใช้สื่อประกอบการสอน	22	91.67
7. การใช้เพลงประกอบการสอน	14	58.33
8. การใช้เกมประกอบการสอน	5	20.83
9. การสาธิต	14	58.33
10. การทดลอง	10	41.67
11. บทบาทสมมติ	3	12.50
12. สถานการณ์จำลอง	-	-
13. การแสดงละคร	-	-
14. กรณีตัวอย่าง	-	-
15. การบรรยาย - อธิบาย	24	100.00
16. การอภิปราย	21	87.50
17. การโต้วาที	-	-
18. การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	12	50.00
19. การเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิต	1	4.17

ตารางที่ 27 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	จำนวนครู ที่จัดกิจกรรม	ค่าร้อยละ
20. การค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด	-	-
21. การแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	1	4.17
22. การให้การเสริมแรงแก่นักเรียน	16	66.67
23. การสรุปบทเรียน	18	75.00
24. การสอนซ่อมเสริม	3	12.50
25. การทบทวนก่อนเรียน	15	62.50
26. การทดสอบก่อนเรียน	-	-
27. การทดสอบหลังเรียน	16	66.67

จากตารางที่ 27 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูพบว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่ (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) นำไปใช้จัดการเรียนการสอน ได้แก่ การบรรยายหรืออภิปราย การใช้สื่อประกอบการสอน และการอภิปราย กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่นำไปใช้ในอันดับรองลงมาได้แก่ การสรุปบทเรียน การให้การเสริมแรงแก่นักเรียน และการทดสอบหลังเรียน ส่วนกิจกรรมที่ไม่พบว่ามีครูใช้จัดเลยจากการสังเกตทั้ง 4 ครั้ง ได้แก่ สถานการณ์จำลอง การแสดงละคร กรณีตัวอย่าง การโต้วาที การค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด และการทดสอบก่อนเรียน

3.2 ผลการสอบถามครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ครูตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู จำนวน 24 คน ผลปรากฏดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 จำนวนและค่าร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรมจาก
การสอบถามครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

รายการกิจกรรม	จำนวนครู ที่จัดกิจกรรม	ค่าร้อยละ
1. การสนทนา/เยี่ยม เข้า	24	100.00
2. การเล่าข่าว และ เหตุการณ์	21	87.50
3. การเตรียมความพร้อมนักเรียน	24	100.00
4. การนำเข้าสู่บทเรียน	22	91.67
5. การเล่า เรื่องหรือนิทาน	22	91.67
6. การใช้สื่อประกอบการสอน	24	100.00
7. การใช้เพลงประกอบการสอน	21	87.50
8. การใช้เกมประกอบการสอน	23	95.83
9. การสาธิต	23	95.83
10. การทดลอง	18	75.00
11. การแสดงบทบาทสมมติ	20	83.33
12. สถานการณ์จำลอง	17	70.83
13. การแสดงละคร	18	75.00
14. กรณีตัวอย่าง	22	91.67
15. การบรรยายหรืออธิบาย	24	100.00
16. การอภิปราย	22	91.67
17. การโต้วาที	7	29.17
18. การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	20	83.33
19. การเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิต	8	33.33
20. การให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด	18	75.00
21. การใช้วิธีการแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	23	95.83
22. การให้การเสริมแรงแก่นักเรียน	24	100.00

ตารางที่ 28 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	จำนวนครู ที่จัดกิจกรรม	ร้อยละ
23. การสรุปบทเรียน	24	100.00
24. การสอนซ่อมเสริม	24	100.00
25. การทบทวนบทเรียนก่อนเรียน	24	100.00
26. การทดสอบก่อนเรียน	21	87.50
27. การทดสอบหลังเรียน	24	100.00
28. การศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน	24	100.00
29. การจัดป้ายนิเทศตรงตามเนื้อหาที่สอน	23	95.83
30. การให้คำปรึกษานักเรียนทั้งเรื่องการเรียนและ เรื่องส่วนตัว	24	100.00
31. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน	24	100.00
32. การสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเอง	22	91.67
33. การประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน ของนักเรียน	22	91.67

จากตารางที่ 28 ผลจากการสอบถามครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า กิจกรรมที่ครูทุกคน (ร้อยละ 100) นำไปใช้จัดการเรียนการสอน ได้แก่ กิจกรรมสนทนายามเช้า การเตรียมความพร้อมนักเรียน การใช้สื่อประกอบการสอน การบรรยายหรืออธิบาย การให้การเสริมแรงนักเรียน การสรุปบทเรียน การสอนซ่อมเสริม การทบทวนบทเรียนก่อนเรียน การทดสอบหลังเรียน การศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนกิจกรรมที่ครูนำไปใช้จัดการเรียนการสอนไม่ถึงร้อยละ 80 ของจำนวนครูทั้งหมด ได้แก่ กิจกรรมการทดลอง

สถานการณ์จำลอง การแสดงละคร การโต้วาที และการเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิต เมื่อพิจารณาจากจำนวนกิจกรรมทั้งหมด 33 กิจกรรม พบว่า ครูส่วนใหญ่ (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) นำไปใช้จัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น 28 กิจกรรม หรือคิดเป็นร้อยละ 84.85 ของจำนวนกิจกรรมทั้งหมด

3.3 ผลการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนในชั้นของครูที่ผู้วิจัยสังเกตการสอนเป็นครูประจำชั้น ชั้นละ 5 คน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 120 คน ผลปรากฏดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรมจากการสัมภาษณ์นักเรียน

รายการกิจกรรม	จำนวนครู ที่จัดกิจกรรม	ค่าร้อยละ
1. การสนทนายามเช้า	22	91.67
2. การเตรียมความพร้อมนักเรียน	16	66.67
3. การนำเข้าสู่บทเรียน	16	66.67
4. การเล่าเรื่องหรือนิทาน	18	75.00
5. การเล่าข่าวหรือเหตุการณ์	15	62.50
6. การใช้สื่อประกอบการสอน	24	100.00
7. การใช้เพลงประกอบการสอน	21	87.50
8. การใช้เกมประกอบการสอน	21	87.50
9. การสาธิต	24	100.00
10. การทดลอง	15	62.50
11. บทบาทสมมติ	18	75.00
12. สถานการณ์จำลอง	4	16.67
13. การแสดงละคร	3	12.50
14. กรณีตัวอย่าง	20	83.33

ตารางที่ 29 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	จำนวนครู ที่จัดกิจกรรม	ค่าร้อยละ
15. การบรรยายหรืออธิบาย	24	100.00
16. การอภิปราย	24	100.00
17. การโต้วาที	2	8.33
18. การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	23	95.83
19. การเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิต	-	-
20. การให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด	12	50.00
21. การใช้วิธีแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	2	8.33
22. การให้การเสริมแรงนักเรียน	24	100.00
23. การสรุปบทเรียน	20	83.33
24. การสอนซ่อมเสริม	16	66.67
25. การทบทวนบทเรียนก่อนเรียน	24	100.00
26. การทดสอบก่อนเรียน	10	41.67
27. การทดสอบหลังเรียน	24	100.00
28. การติดต่อประสานกับผู้ปกครองนักเรียน	22	91.67

จากตารางที่ 29 ผลจากการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครู พบว่า กิจกรรมที่ครูทุกคน (ร้อยละ 100) นำไปใช้จัดการเรียนการสอน ได้แก่ การใช้สื่อประกอบการสอน การสาธิต การบรรยายหรืออธิบาย การอภิปราย การให้การเสริมแรงนักเรียน การทบทวนบทเรียนก่อนเรียน และการทดสอบหลังเรียน ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูส่วนใหญ่ (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) นำไปใช้จัดการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ การสนทนายามเช้า การใช้เพลงและเกมประกอบการสอน การใช้กรณีตัวอย่าง การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน การสรุปบทเรียนและการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน

กิจกรรมที่ไม่พบว่ามีครูนำไปใช้จัดการเรียนการสอนตามการสัมภาษณ์นักเรียนคือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิต เมื่อพิจารณาจากจำนวนกิจกรรมทั้งหมด 28 กิจกรรม พบว่าครูส่วนใหญ่ (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) นำไปใช้จัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น 14 กิจกรรม หรือคิดเป็นร้อยละ 50.00 ของจำนวนกิจกรรมทั้งหมด

3.4 ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูภายหลังผ่านการฝึกอบรมแล้ว 4 เดือน โดยการประเมินจากผลการสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครู การสอบถามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และจากการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ผลการประเมิน ดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรมจากการสังเกต การสอบถามครู และการสัมภาษณ์นักเรียน

รายการกิจกรรม	จำนวนครู ที่จัดกิจกรรม	ค่าร้อยละ
1. การสนทนายามเช้า	22	91.67
2. การเตรียมความพร้อมนักเรียน	18	75.00
3. การนำเข้าสู่บทเรียน	17	70.83
4. การเล่าเรื่องหรือนิทาน	18	75.00
5. การเล่าข่าวหรือเหตุการณ์	14	58.33
6. การใช้สื่อประกอบการสอน	24	100.00
7. การใช้เพลงประกอบการสอน	22	91.67
8. การใช้เกมประกอบการสอน	20	83.33
9. การสาธิต	23	95.83
10. การทดลอง	17	70.83
11. บทบาทสมมติ	15	62.50
12. สถานการณ์จำลอง	3	12.50
13. การแสดงละคร	3	12.50

ตารางที่ 30 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	จำนวนครู ที่จัดกิจกรรม	ค่าร้อยละ
14. การใช้กรณีตัวอย่าง	18	75.00
15. การบรรยายหรืออธิบาย	24	100.00
16. การอภิปราย	24	100.00
17. การโต้วาที	1	4.17
18. การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	22	91.67
19. การเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิต	1	4.17
20. การให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด	9	37.50
21. การใช้วิธีแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	2	8.33
22. การให้การเสริมแรงนักเรียน	24	100.00
23. การสรุปบทเรียน	22	91.67
24. การสอนซ่อมเสริม	16	66.67
25. การทบทวนบทเรียนก่อนเรียน	24	100.00
26. การทดสอบก่อนเรียน	9	37.50
27. การทดสอบหลังเรียน	24	100.00
28. การศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน	24	100.00
29. การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน	23	95.83
30. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนและ เรื่องส่วนตัวของนักเรียน	24	100.00
31. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน	24	100.00
32. การสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเอง	22	91.67
33. การประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน ของนักเรียน	20	83.33

จากตารางที่ 30 ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู จากการสังเกตการสอน การสอบถามครู และการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า กิจกรรมที่ครูทุกคน (ร้อยละ 100) นำไปใช้จัดการเรียนการสอน ได้แก่ การใช้สื่อประกอบการสอน การบรรยาย หรืออธิบาย การอภิปราย การให้การเสริมแรงนักเรียน การทบทวนบทเรียนก่อนเรียน การทดสอบหลังเรียน การศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน นอกจากนี้กิจกรรมที่ครู ส่วนใหญ่นำไปใช้ในลำดับรองลงมาได้แก่ การสาธิต การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับเรื่องที่สอน การสนทนายามเช้า การใช้เพลงประกอบการสอน การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน การสรุปบทเรียน และการสร้างการใช้เครื่องมือวัดผลประเมินผล เป็นต้น ส่วนกิจกรรมที่มีครูเพียงส่วนน้อย (ต่ำกว่าร้อยละ 20) นำไปใช้จัดการเรียนการสอน ได้แก่ สถานการณ์จำลอง การแสดงละคร การโต้วาที การเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิต และการใช้วิธีการแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากจำนวนกิจกรรมทั้ง 33 กิจกรรมแล้ว พบว่า มีครูส่วนใหญ่ (ตั้งแต่ ร้อยละ 80 ขึ้นไป) นำกิจกรรมไปใช้จัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น 18 กิจกรรม หรือคิดเป็น ร้อยละ 54.55 ของจำนวนกิจกรรมทั้งหมด และเมื่อพิจารณาจากจำนวนครูที่เป็นตัวอย่าง ประชากรทั้ง 24 คนแล้ว พบว่า มีครูที่นำกิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ ร้อยละ 80 ขึ้นไป เพียง 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.17 ของจำนวนครูทั้งหมด (รายละเอียด อยู่ในภาคผนวก ค.) ซึ่งเมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญกับเกณฑ์การประเมินแล้วพบว่า ค่าว่า เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การนำความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมไปใช้จัดการเรียนการสอนของครูยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน

การประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายหลังการฝึกอบรมนี้ เป็นการติดตาม ประเมินพฤติกรรมการนำความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับคุณธรรมของครูที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้เป็นแนวปฏิบัติตนให้เหมาะสมในโรงเรียนและชั้นเรียน ภายหลังจากที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 4 เดือน โดยการใช้แบบวัดคุณธรรม 2 ฉบับ และจากการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมของครูแล้วนำผลจากการตอบแบบวัดคุณธรรมของครูและการสัมภาษณ์นักเรียนมาสรุปเป็นจำนวนคุณธรรมที่ครูแต่ละคนมี และนำผลการประเมินไปเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งกำหนดไว้ว่า ครู

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีคุณธรรมอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของจำนวนคุณธรรมทั้งหมด

4.1 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายหลังการฝึกอบรม ตามแบบ วัตคุณธรรมครูประถมศึกษา ฉบับที่ 1 (คป.1) ผลการประเมินดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 จำนวนและค่าร้อยละของครูที่มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจตาม แบบวัตคุณธรรมครูประถมศึกษา ฉบับที่ 1 (คป.1)

รายการคุณธรรม	จำนวนครู	ค่าร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	21	87.50
2. ความอดทนอดกลั้น	23	95.83
3. ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน	19	79.17
4. ความเมตตากรุณาและเสียสละ	22	91.67
5. ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม	18	75.00
6. ความประหยัด เรียบง่าย	24	100.00
7. ความมีเหตุผล	20	83.33
8. ความสามัคคี	11	45.83
9. ความมีระเบียบวินัย	15	62.50
10. ความเชื่อมั่นในตนเอง	21	87.50
11. ความมีมนุษยสัมพันธ์	24	100.00
12. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	21	87.50

จากตารางที่ 31 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู ตามการตอบแบบ วัตคุณธรรมของครู ฉบับที่ 1 (คป.1) พบว่า คุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่ (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) มีอยู่ในระดับที่น่าพอใจ (ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00 ขึ้นไป) ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความอดทนอดกลั้น

ความเมตตากรุณาและเสียสละ ความประหยัด เรียบง่าย ความมีเหตุผล ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีมนุษยสัมพันธ์ และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมทั้งสิ้น 8 คุณธรรม หรือร้อยละ 66.67 ของจำนวนคุณธรรมทั้งหมด

4.2 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายหลังการฝึกอบรม ตามแบบ สัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมของครู (คป.2) โดยการสัมภาษณ์นักเรียนในชั้นของครูที่ได้ รับการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม ชั้นเรียนละ 5 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 120 คน ผลการสัมภาษณ์นักเรียน ดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 จำนวนและค่าร้อยละของครูที่มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจตาม แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมของครู (คป.2)

รายการคุณธรรม	จำนวนครู	ค่าร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	12	50.00
2. ความอดทนอดกลั้น	22	91.67
3. ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน	20	83.33
4. ความเมตตากรุณาและเสียสละ	22	91.67
5. ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม	24	100.00
6. ความประหยัด เรียบง่าย	17	70.83
7. ความมีเหตุผล	24	100.00
8. ความสามัคคี	20	83.33
9. ความมีระเบียบวินัย	24	100.00
10. ความเชื่อมั่นในตนเอง	17	70.83
11. ความมีมนุษยสัมพันธ์	22	91.67
12. ความจงรักภักดีต่อ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	24	100.00

จากตารางที่ 32 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู ตามการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมของครู (คป.2) พบว่า คุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่ (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) มีอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ (นักเรียน 3 ใน 5 คน ตอบว่าครูมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมแต่ละข้อตั้งแต่ 2 ใน 3 รายการขึ้นไป) ได้แก่ ความอดทนอดกลั้น ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความเมตตากรุณาและเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม ความมีเหตุผล ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ความมีมนุษยสัมพันธ์ และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมทั้งสิ้น 9 ใน 12 คุณธรรม หรือ ร้อยละ 75.00 ของจำนวนคุณธรรมทั้งหมด

4.3 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายหลังการฝึกอบรม ตามการตอบแบบวัดคุณธรรมของครูประถมศึกษา ฉบับที่ 2 (คป.3) ผลการประเมิน ดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 จำนวนและค่าร้อยละของครูที่มีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านคุณธรรมอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ตามแบบวัดคุณธรรมครูประถมศึกษา ฉบับที่ 2 (คป.3)

รายการคุณธรรม	จำนวนครู	ค่าร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	11	45.83
2. ความอดทนอดกลั้น	17	70.08
3. ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน	18	75.00
4. ความเมตตากรุณาและเสียสละ	17	70.08
5. ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม	18	75.00
6. ความประหยัดเรียบง่าย	16	66.67
7. ความมีเหตุผล	15	62.50
8. ความสามัคคี	12	50.00
9. ความมีระเบียบวินัย	10	41.67
10. ความเชื่อมั่นในตนเอง	14	58.33
11. ความมีมนุษยสัมพันธ์	21	87.50
12. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	16	66.67

จากตารางที่ 33 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูตามการตอบแบบวัดคุณธรรมของครู (คป.3) พบว่า คุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่ (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) มีอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ (ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป) มีเพียงคุณธรรมเดียวเท่านั้น คือ ความมีมนุษยสัมพันธ์ แต่มีคุณธรรมอื่นที่ครูค่อนข้างมากที่มีคุณธรรมในลำดับรองลงมา เช่น ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม ส่วนคุณธรรมที่มีครูค่อนข้างน้อยที่มีคุณธรรมนั้น ๆ ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความสามัคคี เป็นต้น

4.4 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายหลังผ่านการฝึกอบรมแล้ว 4 เดือน โดยการประเมินผลจากการตอบแบบวัดคุณธรรมของครูประถมศึกษา ทั้งสองฉบับ (คป.1 และ คป.3) และการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมของครู ผลการประเมิน ดังตาราง 34 ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของครูที่มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจตาม การตอบแบบวัดคุณธรรมของครูทั้งสองฉบับ และการสัมภาษณ์นักเรียน

รายการคุณธรรม	จำนวนครู	ค่าร้อยละ
1. ความรับผิดชอบ	14	58.33
2. ความอดทนอดกลั้น	24	100.00
3. ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน	22	91.67
4. ความเมตตากรุณาและเสียสละ	24	100.00
5. ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม	22	91.67
6. ความประหยัดเรียบง่าย	22	91.67
7. ความมีเหตุผล	23	95.83
8. ความสามัคคี	15	62.50
9. ความมีระเบียบวินัย	19	79.17
10. ความเชื่อมั่นในตนเอง	19	79.17
11. ความมีมนุษยสัมพันธ์	24	100.00
12. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	23	95.83

จากตารางที่ 34 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูจากการตอบแบบวัดคุณธรรมของครู 2 ฉบับ และจากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า คุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่ (ตั้งแต่ ร้อยละ 80 ขึ้นไป) มีพฤติกรรมอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ (ผ่านเกณฑ์การประเมินจากเครื่องมือ 2 ใน 3 แบบ) ได้แก่ ความอดทนอดกลั้น ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความเมตตากรุณา และเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม ความประหยัดเรียบง่าย ความมีเหตุผล ความมี

มนุษยสัมพันธ์ และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมทั้งสิ้น 8 ใน 12 คุณธรรม หรือร้อยละ 66.67 ของจำนวนคุณธรรมทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีคุณธรรมที่ครูค่อนข้างมากมี พฤติกรรมอยู่ในลำดับรองลงมา ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยและความเชื่อมั่นในตนเอง

เมื่อพิจารณาจากจำนวนครูที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้ง 24 คนแล้ว พบว่า มีครูที่มี พฤติกรรมด้านคุณธรรมอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 20 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนครูทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ แสดงว่าภายหลังที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว ครูประถมศึกษาในเขตการศึกษา 11 ส่วนใหญ่ มี พฤติกรรมด้านคุณธรรมอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

ตอนที่ 5 ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู ภายหลังการฝึกอบรม 5 เดือน

การศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู ภายหลังการฝึกอบรม 5 เดือน เป็นการติดตามผลการนำความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน และเจตคติเกี่ยวกับคุณธรรมของครูที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้เป็น แนวในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับนักเรียนและเพื่อนร่วมงานใน โรงเรียน โดยการเข้าสังเกตอย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย สังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียน การสอน และพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากร 1 โรงเรียน เป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน (ประมาณ 4 เดือน) ในการสังเกตนั้น ได้ใช้ทั้ง วิธีการสังเกตแบบอิสระและแบบมีแนวกำหนด แล้วบันทึกลงในแบบบันทึก เหตุการณ์ประจำวัน รวมทั้งการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครูและบุคคลที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถ ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนและผลการประเมิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากรในการประเมินพฤติกรรมการ จัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายหลังการฝึกอบรม 5 เดือนนี้ เป็น โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่ตั้ง ของโรงเรียนอยู่ห่างจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ประมาณ 8 กิโลเมตร เปิดสอน

ตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งเป็นชั้นเด็กเล็ก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นละ 1 ห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3, 4 และ 6 ชั้นละ 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 11 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 288 คน เป็นนักเรียนชาย 155 คน และนักเรียนหญิง 133 คน มีครูประถมศึกษาประจำการทั้งสิ้น 15 คน เป็นครูชาย 7 คน ครูหญิง 8 คน และนักการภารโรง 1 คน แบ่งสายงานบริหารและงานวิชาการ โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียน ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ 1 คน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ 1 คน เป็นครูปฏิบัติการสอนประจำชั้น 11 คน และครูพิเศษไม่ประจำชั้น 2 คน คิดเป็นอัตราส่วนครู : นักเรียน เท่ากับ 1 : 19.2

ครูในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น โดยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน จำนวน 4 คน อาศัยอยู่ในหมู่บ้านข้างเคียงหรือภายในอำเภอนั้น จำนวน 4 คน และเป็นคนต่างจังหวัดที่มาพักประจำอยู่บ้านพักครูในโรงเรียน 4 คน มีครูเพียง 3 คนเท่านั้นที่เดินทางไปกลับจากบ้านพักในตัวจังหวัดมายังโรงเรียนซึ่งเป็นระยะทางประมาณ 35 กิโลเมตรทุกวัน

สภาพอาคารสถานที่ของโรงเรียน โรงเรียนนี้มีอาคารเรียน 2 หลัง เป็นอาคารไม้ได้ถูกลงแล้วต่อเติมชั้นล่างเป็นห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 14 ห้อง ใช้เป็นห้องเรียน 11 ห้อง ห้องพักครู ห้องสมุด และห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ อย่างละ 1 ห้อง มีอาคารเอนกประสงค์และโรงอาหารอย่างละ 1 หลัง บ้านพักครู 3 หลัง ห้องส้วมสำหรับครู 1 หลัง จำนวน 1 ที่ ห้องส้วมสำหรับนักเรียน 2 หลัง รวม 10 ที่ บริเวณรอบ ๆ และด้านหน้าอาคารเรียนจัดทำเป็นสวนหย่อม จำนวน 4 แห่ง มีสนามฟุตบอล วอลเลย์บอล และสนามตะกร้ออยู่บริเวณเดียวกัน นอกจากนี้ภายในบริเวณโรงเรียนยังมีสระน้ำ ขนาดกว้าง 20 เมตร ยาว 20 เมตร ลึก 2.5 เมตร จำนวน 2 สระ ทำให้มีน้ำใช้ในการปลูกพืชผักสวนครัวและรดต้นไม้ในโรงเรียนตลอดทั้งปี สภาพอาคารสถานที่นับว่าได้รับการวางแผนและจัดกระทำได้อย่างเหมาะสม เพราะนอกจากอาคารเรียนและอาคารประกอบจะจัดไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสมและมีสวนหย่อมที่ให้ความร่มรื่นสวยงามแล้ว ภายในบริเวณโรงเรียนยังมีต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ มีม้าหินอ่อน มีที่นั่งเล่นใต้ต้นไม้ และศาลาพักผ่อนสำหรับนักเรียนอย่างเพียงพอ

จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์กิจกรรมครู ได้ติดตามประเมินผลโครงการหลังการฝึกอบรม โดยการสังเกตการสอนของครู การสอบถามครู และการสัมภาษณ์นักเรียน

ทำให้ผู้วิจัยต้องเดินทางไปที่โรงเรียนนี้รวม 6 ครั้ง ได้รู้จักและสนิทสนมกับคณะครูในโรงเรียนพอสมควร เมื่อผู้วิจัยแจ้งความประสงค์ว่าจะไปฝึกงานวิจัยภาคสนามในโรงเรียน โดยร่วมทำงานในฐานะครูคนหนึ่งในโรงเรียน จึงได้รับการต้อนรับอย่างเป็นกันเอง และงานประจำที่ผู้วิจัยรับทำคือ การสำรวจสถิติการมาเรียนของนักเรียนเป็นประจำทุกเช้า ซึ่งเดิมเป็นงานของนักการภารโรงหรือนักเรียนหรือครูเวร ทำให้ผู้วิจัยได้เดินสำรวจและสังเกตกิจกรรมยามเช้า และการเรียนการสอนของครูทุกคนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นยังได้ช่วยจัดระบบระเบียบและให้บริการงานห้องสมุดของโรงเรียน ทั้งเป็นผู้ช่วยและทำการแทนบรรณารักษ์ห้องสมุด ซึ่งเป็นครูที่ได้รับแต่งตั้งไว้ นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ทำหน้าที่เป็นครูช่วยสอน ทั้งในกรณีสอนแทนเมื่อครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาไม่อยู่ และการเข้าช่วยครูขณะทำการสอน ตามแต่โอกาสและความเหมาะสม ทำให้ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นพฤติกรรมการสอนของครู ได้พูดคุยกับครูและนักเรียนอย่างทั่วถึง และจากการที่ผู้วิจัยเข้าไปพักอยู่ภายในโรงเรียนตลอดเวลา 4 เดือน ได้รู้จักและสนิทสนมกับครูและครอบครัวของครูที่พักอยู่ในโรงเรียน ได้รู้จักกับผู้ปกครองนักเรียนและบุคคลอื่น ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ประกอบการประเมินพฤติกรรมของครูในโรงเรียนครอบคลุมทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านคุณธรรม

5.2 ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม 5 เดือน โดยผู้วิจัยเข้าสังเกตการจัดการเรียนการสอนอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียน เป็นเวลา 1 ภาคเรียน คือตั้งแต่วันที่ 20 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2529 จากการร่วมสังเกตการสอนของครูที่ปฏิบัติการสอนจริง 14 คน (ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียน) พบว่า

5.2.1 จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม จำนวน 33 กิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่ครูทุกคนได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นประจำ ได้แก่ การใช้สื่อประกอบการสอน การบรรยายหรืออธิบาย และการศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน สื่อการสอนที่พบว่าครูใช้ ได้แก่ รูปภาพ บัตรคำ แผนที่ แผนภูมิ วัสดุเหลือใช้ และของจริง เช่น อุปกรณ์การทดลอง คาซิ่ง ก้อนกรวด เมล็ดพืช เป็นต้น การบรรยายหรืออธิบายซึ่งพบว่าเป็นกิจกรรมที่ครูใช้มากที่สุด พบทั้งการบรรยายโดยตรงเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา เช่น ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และการอธิบายประกอบการสาธิตหรือทดลอง เช่น ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นต้น ส่วนการศึกษาหลักสูตรและแผนการสอนนั้น เนื่องจาก

เป็นนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอให้ครูผู้สอนทุกคนทำบันทึกการสอน ครูจึงต้องศึกษาหลักสูตรและแผนการสอนเพื่อเขียนบันทึกการสอนและเตรียมการสอนเป็นประจำ

5.2.2 กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80 ของจำนวนครูทั้งหมด) นำไปใช้จัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมนักเรียน การนำเข้าสู่บทเรียน การเล่าข่าวหรือเหตุการณ์ การสาธิต การอภิปราย การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน การให้การเสริมแรงแก่นักเรียน การใช้เพลงประกอบการสอน การสรุปบทเรียน การทบทวนก่อนเรียน การจัดป้ายนิเทศ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนการสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล ซึ่งในบางกิจกรรมครูบางคนได้นำไปใช้ในการเรียนการสอนเป็นประจำ เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การเล่าข่าวหรือเหตุการณ์ การให้การเสริมแรง การสรุปบทเรียนและการทบทวนก่อนเรียน กิจกรรมอื่น ๆ นอกจากนี้มีครูนำไปใช้เป็นบางครั้ง

5.2.3 กิจกรรมที่ไม่พบว่ามีการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเลย ได้แก่ การจัดสถานการณ์จำลอง การแสดงละคร การโต้วาที การเชิญวิทยากร และการทดสอบก่อนเรียน ส่วนกิจกรรมที่พบว่ามีการนำไปใช้บ้างแต่น้อยมาก ได้แก่ การทดลอง การใช้กรณีตัวอย่าง และการแบ่งกลุ่มนักเรียนหลาย ๆ แบบ ซึ่งพบว่าครูส่วนใหญ่ใช้การแบ่งกลุ่มนักเรียนครั้งเดียวเมื่อต้นปี หรือตอนต้นภาคเรียน แล้วจะใช้กลุ่มนักเรียนกลุ่มเดิมตลอดไป

5.2.4 เมื่อพิจารณาจากจำนวนกิจกรรมทั้งสิ้น 33 กิจกรรม ในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนของครู 14 คน พบว่า มีครูที่นำกิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้ จำนวนตั้งแต่ 14 ถึง 26 กิจกรรม โดยครูที่นำกิจกรรมไปใช้จัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด เป็นครูพิเศษสอนประจำวิชาพลศึกษาทุกระดับชั้น กิจกรรมที่พบว่าครูนำไปใช้ส่วนใหญ่จึงเป็นการอธิบายประกอบการสาธิต การเตรียมความพร้อมนักเรียน การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน การใช้เกม การใช้เพลง และการเล่าเรื่องหรือนิทาน เป็นต้น ส่วนครูที่นำกิจกรรมไปใช้จัดการเรียนการสอนมากที่สุด คือ 26 กิจกรรม มีทั้งหมด 3 คน ซึ่งเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 สอนเกือบทุกกลุ่มประสบการณ์และอีกคนหนึ่งเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอนประจำกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ซึ่งเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่สามารถใช้กิจกรรมการเรียนการสอนได้เกือบทุกกิจกรรม

5.2.5 ในภาคนำกิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้จัดการเรียนการสอนของครูนั้น พบว่ามีองค์ประกอบสำคัญเกี่ยวข้องกับโอกาสในการเลือกใช้กิจกรรมของครู ได้แก่ การเป็นครูประจำชั้นสอนหลายกลุ่มประสบการณ์ รวมทั้งระดับชั้นที่สอนด้วย กล่าวคือ มีบางกิจกรรมที่พบว่ามีเพียงครูประจำชั้นเท่านั้นนำไปใช้จัดในชั้นเรียน ได้แก่ การสนทนายามเช้า การเล่าข่าวหรือเหตุการณ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ครูประจำชั้นจะจัดในตอนเช้าก่อนจะเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมการจัดป้ายนิเทศ การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และการประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนหรือปัญหาสุขภาพของนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับครูประจำชั้น ในขณะที่ลักษณะของเนื้อหาบางวิชา เป็นข้อจำกัดในการเลือกใช้กิจกรรมของครู เช่น ไม่พบว่าครูสอนประจำวิชาคณิตศาสตร์ ใช้กิจกรรมการให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด ไม่พบว่าครูสอนประจำวิชาภาษาอังกฤษ พลศึกษาและดนตรีนาฏศิลป์ ใช้กิจกรรมการทดลอง เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าข้อจำกัดในด้านระดับชั้นหรือความพร้อมของนักเรียน เช่น ชั้นเด็กเล็กหรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังไม่สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากห้องสมุดได้ เป็นต้น

5.2.6 พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู นอกจากภาคนำกิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้ดังกล่าวแล้ว ยังพบว่า มีกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ได้แก่ การจัดแข่งขันกีฬาระหว่างชั้น กีฬาระหว่างโรงเรียน การจัดตั้งสภานักเรียน การปลูกพืชสวนครัวและไม้ดอกไม้ประดับ การทัศนศึกษาและเดินทางไกลของลูกเสือและยุวกาชาด กิจกรรมทันตอนามัยโดยการแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน กิจกรรมในวันสำคัญและการบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดทำร่วมกันของคณะครูและนักเรียนส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่ามีครูบางคนมีความสามารถในการผลิตสื่อและอุปกรณ์การสอนแปลก ๆ ใหม่ ๆ เช่น กล้องดูดาว เครื่องฉายสไลด์ และอุปกรณ์การทดลองวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ จากวัสดุหาง่ายในท้องถิ่น จนกระทั่งได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรบรรยายและสาธิตการผลิตและการใช้สื่อในการฝึกอบรมของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และอุปกรณ์บางชิ้นได้รับคัดเลือกให้นำมาจัดนิทรรศการสื่อการสอนของครูที่คุรุสภา กรุงเทพมหานคร อีกด้วย

5.3 ผลการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา ภายหลังจากการฝึกอบรม 5 เดือน จากการเข้าสังเกตพฤติกรรมและการร่วมทำงานกับครูในโรงเรียนจำนวน 15 คน ตลอด 1 ภาคเรียน แล้วประเมินเป็นพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู

5.3.1 จากหัวข้อคุณธรรมที่วิเคราะห์จากการฝึกอบรม และจัดกลุ่มคุณธรรม

เพื่อใช้ในการประเมินการฝึกอบรม จำนวน 12 ข้อคุณธรรม พบว่า คุณธรรมที่ครูทุกคนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีเพียง 1 คุณธรรมเท่านั้น คือ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ จากการสังเกตพฤติกรรมและพูดคุยกับครู พบว่า ครูทุกคนต่างก็ศรัทธาและยึดมั่นในสถาบันหลักทั้งสามสถาบันทุกคน มีครูเพียงคนเดียว เท่านั้นที่มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากบุคคลอื่น คือ ปกติจะไม่พนมมือหรือยกมือไหว้พระ ขณะที่นักเรียนกำลังสวดมนต์ไหว้พระในตอนเช้าก่อนเข้าเรียน และบางครั้งยังชวนเพื่อนครูที่ยืนอยู่ใกล้คุยด้วยเรื่องต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่ครูคนอื่น ๆ ต่างก็พนมมือไหว้ทุกคน

5.3.2 คุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80 ของจำนวนครูทั้งหมด) มี

พฤติกรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ได้แก่ ความอดทนอดกลั้น ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์ สุจริต ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ความเชื่อมั่นในตนเอง และความมีมนุษยสัมพันธ์ โดยเฉพาะความเมตตากรุณาและความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นคุณธรรมที่สำคัญสำหรับครู ประถมศึกษา พบว่า มีครูที่มีคุณธรรมทั้งสองนี้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ถึง 14 ใน 15 คน พฤติกรรมที่แสดงว่าครูมีคุณธรรมความเมตตากรุณาต่อนักเรียนนี้สังเกตได้จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูจะให้ความรัก ความเป็นกันเอง ดิฉันสอบถามปัญหาและให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ แก่นักเรียน ดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่เจ็บป่วยอย่างใกล้ชิด ช่วยสอนซ่อมเสริมให้ด้วยความห่วงใย ในขณะที่เดียวกันที่นักเรียนก็จะแสดงความรักและเคารพครู เชื่อฟังและสนิทสนมกับครู กล่าวที่จะเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาต่าง ๆ ตรงกันข้ามกับพฤติกรรมของครูที่มีคุณธรรม ข้อความเมตตากรุณาอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ซึ่งสังเกตได้จาก พฤติกรรมการสอนของครูอย่างเฉื่อยชา พบการใช้คำพูดอย่างฉุนเฉียวรุนแรง มีการดูค่าและเขี่ยตักนักเรียนเสมอ ๆ มักพูดเสมอว่าเด็กเหลือขอ เช่นไม่ไหวและทนไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยสนใจสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนแต่อย่างใด โดยอ้างว่าไม่มีเวลาและสอนเต็มที่อยู่แล้ว

พฤติกรรมที่แสดงว่าครูมีคุณธรรมข้อความซื่อสัตย์สุจริต สังเกตได้จากความยุติธรรมในการให้คะแนนของครูต่อผลงานหรือการสอบของนักเรียน การพิจารณาตัดสินการแข่งชันต่าง ๆ หรือลงโทษนักเรียน การจัดทำรายงานผลการเรียน และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับนักเรียน นักเรียนก็จะให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟังครู ส่วนพฤติกรรมที่แสดงว่าครูยังมีคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ

ซึ่งพบเพียงคนเดียว เนื่องจากพบว่า เป็นคนที่มักจะนำ เรื่องของครูคนอื่นมาพูดนินทา และยังพบว่า ได้ยื่นขออนุญาตลาราชการโดยให้เหตุผลว่าป่วย แต่กลับมาเล่าให้เพื่อนครูฟังว่าไปเที่ยวต่างจังหวัด ซึ่งเป็นการให้เหตุผลในการลาเป็นเท็จถึง 2 ครั้ง

5.3.3 คุณธรรมที่มีครูเพียงบางคน (น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนครูทั้งหมด) มีพฤติกรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความประหยัดเรียบง่าย ความรับผิดชอบ และความมีเหตุผล โดยเฉพาะคุณธรรมความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความประหยัดเรียบง่ายนั้น พบว่ามีครูที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจเพียง 8 และ 9 คน ตามลำดับ พฤติกรรมที่แสดงว่าครูมีคุณธรรมความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน ได้แก่ ความเอาใจใส่ต่องานสอน ความกระตือรือร้นในงานที่ได้รับมอบหมายมาถึงโรงเรียน แต่เช้าและอยู่สอนซ่อม เสริมให้แก่ักเรียนที่เรียนอ่อนจนกระทั่งเย็นเป็นประจำ สนใจศึกษาหลักสูตรและแผนการสอนเพื่อเตรียมการสอน คิดค้นและผลิตสื่อการสอนใหม่ ๆ สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ แม้ในวันหยุดยังพบว่ามาจัดตกแต่งห้อง สะสางงานต่าง ๆ หรือตัดหญ้ารดน้ำต้นไม้ เป็นต้น ตรงกันข้ามกับครูที่มีพฤติกรรมคุณธรรมความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียนน้อยอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ซึ่งพบว่า มักจะมาโรงเรียนสายเป็นประจำ ไม่สนใจหรือกระตือรือร้นที่จะเข้าสอน โดยมักจะตามเข้าไปในชั้นเรียนเมื่อเด็กเข้าเรียนแล้วประมาณ 10-15 นาที หรือออกมาจากชั้นเรียนขณะทำการสอนเป็นเวลานาน ๆ บางคนไม่สนใจในการเตรียมการสอน ไม่ใช้สื่อประกอบการสอน มักจะปฏิเสธเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่นนอกจากงานสอน โดยอ้างว่าทำหรือไม่ทำเมื่อสิ้นปีก็ได้หนึ่งขั้นเหมือนกัน

พฤติกรรมที่แสดงว่าครูมีคุณธรรมความประหยัดเรียบง่าย ได้แก่ การรู้จักหาเศษวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นมาใช้ประดิษฐ์ เป็นสื่อการสอน การนำอาหารกลางวันมารับประทานร่วมกันที่โรงเรียนและยังหมั่นแนะนำให้นักเรียนนำอาหารกลางวันมารับประทานด้วย ครูบางคนห่ออาหารที่รับประทานไม่หมดจากร้านอาหารกลับบ้านด้วย นอกจากนี้ยังพบได้จากค่านิยมในการแต่งกาย การเลือกของใช้ต่าง ๆ อีกด้วย ส่วนพฤติกรรมที่แสดงว่าครูมีคุณธรรมความประหยัดเรียบง่ายอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ พบว่า มีครูบางคนที่ชอบการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เที่ยวเตร่เป็นประจำ การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าราคาแพง ๆ โดยไม่จำเป็นและไม่เหมาะสมแก่ฐานะ บางคนชอบซื้อของจุกจิกเห็นอะไรก็อยากได้อยากซื้อ รวมทั้งการชอบซื้อของด้วยเงินผ่อนโดยไม่จำเป็น เป็นต้น

5.3.4 เมื่อพิจารณาจากจำนวนข้อคุณธรรมทั้งสิ้น 12 คุณธรรม จากพฤติกรรมของครูทั้ง 15 คน พบว่า มีคุณธรรมที่ครูมีพฤติกรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ จำนวนตั้งแต่ 7 ถึง 12 ข้อคุณธรรม โดยมีครูที่มีคุณธรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ 7 คุณธรรม จำนวน 4 คน ซึ่งพบว่า ครูทั้ง 4 คนนี้มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจในข้อคุณธรรม ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความประหยัดเรียบง่ายเหมือนกัน โดยเฉพาะคุณธรรม ความรับผิดชอบ และความขยันหมั่นเพียร ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจหรือเป็นจุดเริ่มของคุณธรรมอื่น ๆ ทำให้ครูทั้ง 4 คนนี้มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมข้ออื่น อยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจด้วย

พฤติกรรมที่แสดงว่าครูมีคุณธรรมความรับผิดชอบอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ได้แก่ ความเอาใจใส่ในงานสอน การมาโรงเรียนแต่เช้าและไม่ขาดสอนหรือลาพัก ลาป่วย โดยไม่จำเป็น บางคนแม้ว่าพ่อจะป่วยหนัก ลูกไม่สบาย หรือตนเองไม่สบาย หากยังสามารถทำการสอนได้ ก็จะไม่ลาโดยไม่จำเป็น มีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ เสร็จตามกำหนดเวลาและได้ผลดี ดูแลเอาใจใส่และสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนในชั้นอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ตรงกันข้ามกับพฤติกรรมที่แสดงว่าครูมีคุณธรรมความรับผิดชอบอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ พบว่า ครูบางคนเห็นงานอื่นสำคัญกว่างานสอน เช่น ลาราชการ เพื่อจัดเตรียมงานแต่งงานให้น้องสาว หรือลาราชการเพื่อจะไปเที่ยวต่างจังหวัดกับเพื่อน ไม่กระตือรือร้นหรือเอาใจใส่ในงานสอนเท่าที่ควร เข้าสอนหลังเวลาโดยเฉพาะในตอนเช้า และตอนบ่ายหลังจากพักรับประทานอาหารกลางวันแล้ว จะเข้าสอนช้าประมาณ 10-15 นาทีเป็นประจำ บางครั้งให้งานนักเรียนทำแล้วออกมาเดินเล่นหรือคุยอยู่กับครูคนอื่นเป็นเวลานาน ๆ ครูบางคนนั่งอยู่บนโต๊ะนักเรียนแล้วสูบบุหรี่ในชั้นเรียนขณะทำการสอน ทั้งยังเขียนและทิ้งก้นบุหรี่บนพื้นห้องให้สกปรกอีกด้วย

ครูที่มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ครบทั้ง 12 คุณธรรม มีอยู่เพียงคนเดียวเป็นครูเพศชาย สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และสอนเกือบทุกกลุ่มประสบการณ์ มีภรรยาที่มีอาชีพรับราชการครูเช่นเดียวกันแต่อยู่กันต่างโรงเรียน มีลูกชายเพียง 1 คน ทั้งครอบครัวอาศัยอยู่ประจำที่บ้านพักครูในบริเวณโรงเรียน และเป็นครูคนเดียวกับครูที่นำกิจกรรมไปใช้จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมากที่สุด คือ 26 กิจกรรม (ตามผลในข้อ 5.2.4) ครูดังกล่าวป่วยหลอดเลือดซึ่งจากการพูดคุยด้วยทราบว่ามิสาเหตุมาจากการใช้เสียงมากและตะเบ็งเสียงดังเกินไป ทำให้ครูต้องพยายามพูดน้อยแต่ให้นักเรียนเข้าใจ ต้องหากิจกรรมต่าง ๆ หลายลักษณะมาช่วยให้ครูพูดน้อยลง และเนื่องจากครูอาศัยอยู่ในบริเวณ

โรงเรียน เป็นคนไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ และไม่เที่ยวเตร่ จึงทำให้มีเวลามากพอที่จะทำงานในหน้าที่และงานอื่นที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ เช่น ดูแลสวนหย่อม จัดทำแผนภูมิผลการสอบทุกชั้นของโรงเรียน เป็นต้น ทั้งก่อนเข้าก่อนเข้าเรียน ตอนเย็นหลังเลิกเรียน วันเสาร์อาทิตย์ หรือปิดภาคเรียน มักจะพบว่าครูมาทำงานอยู่เสมอ และเนื่องจากเป็นคนที่บุคลิกภาพและอุปนิสัยเรียบง่าย เป็นกันเองกับเพื่อนครู และนักเรียนทุกคนทำให้เป็นที่รักใคร่ และเข้าได้กับครูทุกคนในโรงเรียน ทั้งยังเป็นคนสนใจใฝ่รู้ ติดตามข่าว เหตุการณ์และศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เป็นคนรักความสะอาด มักจะกวาดชั้นและเครื่องครุภัณฑ์ระเบียบวินัย และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียนและตัวนักเรียนเสมอ และเมื่อโรงเรียนจัดให้มีการเดินทางไกลของลูกเสือและยุวกาชาด ก็ได้ดูแลและเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด และเป็นครูคนเดียวที่จัดให้มีกิจกรรมการเล่นของลูกเสือและยุวกาชาด

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

การศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมและสภาพความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในชั้นเรียนขณะที่ครูปฏิบัติการสอน โดยผู้วิจัยได้เข้าสังเกตการสอนของครูที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวนทั้งสิ้น 30 คน คนละ 1 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งเป็นแบบบันทึกความถี่ของพฤติกรรมทางวาจาของครูและนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนตลอดเวลา 40 นาทีของการสังเกต ผลของการศึกษา ดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละและลำดับที่ของพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ทางวาจา
ระหว่างครูกับนักเรียน (N = 30)

รายการพฤติกรรม	ความถี่	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ยคิด เป็นร้อยละ	ลำดับที่
ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน	144	4.80	1.17	10
ครูชมเชยหรือให้กำลังใจนักเรียน	181	6.03	1.47	9
ครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน	573	19.10	4.65	6
ครูถามคำถามที่จำกัดคำตอบ	1,311	43.70	10.64	3
ครูถามคำถามที่ไม่จำกัดคำตอบ	133	4.43	1.08	11
ครูบรรยายหรืออธิบาย	4,146	138.20	33.65	1
ครูออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม	943	31.43	7.65	5
ครูว่ากล่าวติเตียนหรือวิจารณ์นักเรียน	340	11.33	2.76	8
นักเรียนตอบคำถามหรือสนองคำสั่งของครู	3,024	100.80	24.54	2
นักเรียนเสนอความคิดเห็นริเริ่ม	427	14.23	3.47	7
ความเงียบหรือสับสน	1,099	36.63	8.92	4
รวม	12,321	410.68	100.00	

จากตารางที่ 35 จะเห็นว่า พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียนที่
เกิดขึ้นบ่อย หรือเกิดขึ้นติดต่อกันเป็นเวลานานที่สุด คือ พฤติกรรมการบรรยายหรืออธิบายของครู
โดยมีความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้เฉลี่ย 138.20 ครั้งใน 40 นาที หรือคิดเป็นร้อยละ
33.65 ของจำนวนความถี่ของพฤติกรรมทุกประเภท พฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยหรือเกิดขึ้นติดต่อกัน
เป็นเวลานานในอันดับรองลงมาได้แก่ พฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นการตอบคำถามหรือสนอง
คำสั่งของครู พฤติกรรมการใช้คำถามของครูที่เป็นการจำกัดคำตอบและพฤติกรรมความเงียบ
หรือสับสน โดยเกิดขึ้นคิดเป็นร้อยละ 24.54, 10.64 และ 8.92 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมที่

เกิดขึ้นน้อยที่สุด คือพฤติกรรมการใช้คำถามของครูที่ไม่จำกัดคำตอบ และพฤติกรรมครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน ซึ่งเกิดขึ้นคิดเป็นร้อยละ 1.08 และ 1.17 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบเป็นกลุ่มพฤติกรรม พบว่า

1. พฤติกรรมการใช้อธิพลทางอ้อมของครู ซึ่งได้แก่ ผลรวมของพฤติกรรมการยอมรับความรู้สึกของนักเรียน การชมเชยหรือให้กำลังใจนักเรียน การยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน และพฤติกรรมการใช้คำถามของครูทั้งที่จำกัดและไม่จำกัดคำตอบ รวมความถี่เฉลี่ยของพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น 78.06 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 19.01 ของพฤติกรรมทั้งหมด

2. พฤติกรรมการใช้อธิพลทางตรงของครู ซึ่งได้แก่ ผลรวมของพฤติกรรมการบรรยายหรืออธิบายของครู การออกคำสั่งของครู และพฤติกรรมการว่ากล่าวตักเตือนหรือวิจารณ์นักเรียน รวมความถี่เฉลี่ยของพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น 180.96 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 44.06 ของพฤติกรรมทั้งหมด

3. พฤติกรรมทางวาจาของครูทั้งที่เป็นการใช้อธิพลทางอ้อมและการใช้อธิพลทางตรง ได้ความถี่เฉลี่ยทั้งสิ้น 259.02 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 63.07 ของพฤติกรรมทั้งหมด

4. พฤติกรรมทางวาจาของนักเรียน ทั้งที่เป็นการตอบคำถามหรือสนองคำสั่งของครู และการเสนอความคิดเห็นหรือริเริ่ม รวมความถี่เฉลี่ยได้ทั้งสิ้น 115.03 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 28.01 ของพฤติกรรมทั้งหมด

5. พฤติกรรมความเจียมหรือสับสน ซึ่งได้แก่ การหยุดชะงักของการเรียนการสอนหรือความเจียมชั่วคราวหนึ่ง รวมทั้งความสับสนของการสื่อความหมาย นักเรียนต่างคนต่างพูดหรือมีคนเข้ามาขัดจังหวะการสอน ครูทำงานส่วนตัวหรือออกไปข้างนอกห้องเรียนโดยไม่ได้กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนทำ รวมความถี่เฉลี่ยได้ 36.63 หรือคิดเป็นร้อยละ 8.92 ของพฤติกรรมทั้งหมด

6. เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของพฤติกรรมการใช้อธิพลทางอ้อมกับพฤติกรรมการใช้อธิพลทางตรงของครู พบว่า ครูได้แสดงพฤติกรรมการใช้อธิพลทางตรงมากกว่าการใช้อธิพลทางอ้อม โดยสัดส่วนพฤติกรรมการใช้อธิพลทางอ้อมต่อการใช้อธิพลทางตรง เท่ากับ 1 :

7. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางวาจาทั้งหมดของครูกับของนักเรียน พบว่า ครูได้แสดงพฤติกรรมทางวาจามากกว่านักเรียน โดยสัดส่วนพฤติกรรมทางวาจาของนักเรียนต่อพฤติกรรมทางวาจาของครู คิดเป็น 1 : 2.2 ซึ่งจากการสังเกตการสอน พบว่า ครูได้แสดงพฤติกรรมการบรรยายการใช้คำถาม และการสั่งงานเป็นส่วนใหญ่ แต่นักเรียนส่วนใหญ่จะคอยสนองคำถามและคำสั่งของครูโดยใช้พฤติกรรมที่ไม่ได้แสดงออกทางวาจา เช่น การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย การแสดงท่าทางตามคำสั่ง เป็นต้น

8. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของครูในการยกย่องชมเชยหรือให้กำลังใจนักเรียน กับพฤติกรรมการว่ากล่าวตักเตือนหรือวิจารณ์นักเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมการว่ากล่าวตักเตือนหรือวิจารณ์มากกว่าการยกย่องให้กำลังใจ โดยสัดส่วนพฤติกรรมการยกย่องให้กำลังใจต่อพฤติกรรมการว่ากล่าวตักเตือนหรือวิจารณ์นักเรียน คิดเป็น 1 : 2

9. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้คำถามของครูที่เป็นคำถามประเภทจำกัดคำตอบกับคำถามประเภทไม่จำกัดคำตอบ พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้คำถามประเภทจำกัดคำตอบมากกว่าคำถามที่ไม่จำกัดคำตอบ โดยสัดส่วนพฤติกรรมการใช้คำถามที่ไม่จำกัดคำตอบต่อคำถามที่จำกัดคำตอบ คิดเป็น 1 : 10

10. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียนในการตอบคำถามหรือตอบสนองคำสั่งของครูกับพฤติกรรมการริเริ่มแสดงความคิดเห็นพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมการตอบคำถามหรือสนองคำสั่งมากกว่าการริเริ่มแสดงความคิดเห็น โดยสัดส่วนพฤติกรรมการริเริ่มต่อพฤติกรรมการตอบสนอง คิดเป็น 1 : 7

11. จากการสังเกตและจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้คำถามของครูกับพฤติกรรมการตอบสนองของนักเรียน พบว่า ลักษณะพฤติกรรมการตอบสนองของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับลักษณะการใช้คำถามของครู กล่าวคือ หากครูใช้คำถามเกี่ยวกับความรู้ความจำ หรือคำถามประเภทจำกัดคำตอบมาก นักเรียนก็จะมีพฤติกรรมการตอบสนองมาก แต่หากครูใช้คำถามที่ไม่จำกัดคำตอบกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นมาก นักเรียนก็จะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมการริเริ่มและแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

พฤติกรรมทางวาจาของครูที่พบมาก ได้แก่ พฤติกรรมการบรรยายหรืออธิบาย เพื่อให้ข้อมูลหรือเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีลักษณะการอธิบายหรือบรรยายในลักษณะต่าง ๆ

กัน เช่น การอธิบายเนื้อหาและวิธีการคิดทางคณิตศาสตร์ การบอกความหมายศัพท์และแปล
เนื้อเรื่องวิชาภาษาอังกฤษ การอธิบายประกอบบัตรคำ รูปภาพหรือของจริง การอธิบายประกอบ
การทำทดลองและการสาธิตทั้งของครูและโดยวิทยากร รวมทั้งการอ่านของครูแล้วให้นักเรียน
อ่านตาม การบอกของครูให้นักเรียนเขียนตามคำบอกและการชี้แจงของครูก่อนที่จะมอบหมายให้
นักเรียนลงมือทำงานตามที่กำหนดให้ เป็นต้น

พฤติกรรมทางวาจาของนักเรียนที่พบมาก ได้แก่ พฤติกรรมการตอบคำถามหรือตอบ
สนองคำสั่งของครู ทั้งการตอบคำถามพร้อมกันทั้งชั้น การตอบคำถามทีละคน การอ่านบัตรคำ
หรือหนังสือ อ่านข้อความบนกระดานตามครู อ่านทั้งชั้น อ่านทีละแถว และอ่านทีละคน นอกจากนี้
ยังพบพฤติกรรมทางวาจาของนักเรียนในการเล่าข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ การร่วมอภิปรายกับ
ครูและช่วยกันเฉลยแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ การซักถามครูเกี่ยวกับวิธีการทำงานที่นักเรียน
ไม่เข้าใจ

พฤติกรรมของครูที่ไม่ได้แสดงออกทางวาจา จากการสังเกตพบว่านอกจากพฤติกรรม
ทางวาจาแล้ว ครูยังแสดงพฤติกรรมทางท่าทางหรือพฤติกรรมอื่นประกอบการสอน ทั้งที่เป็น
พฤติกรรมประกอบการบรรยาย และพฤติกรรมทางท่าทางโดยเฉพาะ เช่น การทำทดลอง
ประกอบการอธิบาย การแสดงการใช้เครื่องซึ่งสองแขน การสาธิตการจัดตกแต่งและแกะสลัก
ผักและผลไม้ของวิทยากร การสาธิตการช่อมแซมเสื้อผ้า การยกรูปภาพ บัตรคำ ก่อนนำการ
อภิปรายแล้วเลียบกระเป่าผืนง การวาดรูปหรือเขียนข้อความบนกระดานดำ การเดินพานักเรียน
ชมไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งการเดินตรวจและควบคุมการทำงาน of นักเรียน เป็นต้น

พฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่ได้แสดงออกทางวาจา จากการสังเกตพบว่าพฤติกรรมอื่น
นอกจากพฤติกรรมทางวาจาของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นการตอบสนองต่อคำสั่งของครู เช่น การ
เขียนคำหรือข้อความตามคำบอกของครู ทั้งในสมุดงานและบนกระดานดำ การอ่านหนังสือในใจ
ตามที่ครูกำหนดให้ การลอกใจทย์และทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ ทำการทดลองและจัดตกแต่ง
แกะสลักผักผลไม้ตามแบบของวิทยากร การฝึกกรอกข้อความในใบฝักธนาณัติและโทรเลข การ
ช่อมแซมเสื้อผ้า การค้นหาความหมายของคำจากหนังสือ การวาดรูป แต่งประโยคและการเขียน
ข้อความบนกระดานดำ การนับก่อนกรวดแสดงการคูณหาร การหมุนเข็มนาฬิกาจำลอง ตาม
เวลาที่กำหนดให้ รวมทั้งการปฏิบัติงานตามใบงานหรือตามที่ครูกำหนดให้ เช่น การทำน้ำมะขาม
และการซักเสื้อผ้าในวิชางานบ้าน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ พฤติกรรมทางท่าทางของนักเรียน

ที่เป็นลักษณะของการริเริ่มค่อนข้างชัดเจน ได้แก่ การคิดหาวิธีและทดลองต่อตัวนักเรียนแบบต่าง ๆ กลุ่มละ 4 คน ในวิชาพลศึกษา กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

พฤติกรรมทางท่าทางของครูที่เป็นลักษณะการใช้อิทธิพลทางอ้อม ซึ่งได้แก่ การยอมรับความรู้สึก การยกย่องชมเชยหรือการยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน จากการสังเกตพบว่ามีไม่มากนัก แต่พบมากกว่าการตำหนิหรือลงโทษนักเรียน พฤติกรรมของครูในการยอมรับความรู้สึก การยกย่องชมเชย และการยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนทางท่าทางที่พบมากได้แก่ การพยักหน้าและยิ้มให้กำลังใจ การปรบมือแสดงความชื่นชม การเขียนคำตอบ หรือความคิดเห็นของนักเรียนบนกระดานดำ เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมการตำหนิหรือลงโทษนักเรียนที่พบได้แก่ การทำสีหน้าไม่พอใจ การจู้ปากเตือนนักเรียน การใช้มือหยิกหรือบีบที่ต้นแขนนักเรียน เป็นต้น

พฤติกรรมความเจียมหรือสับสนขณะมีการเรียนการสอน จากการสังเกตพบค่อนข้างมาก และบางครั้งก็เกิดติดต่อกันเป็นเวลานาน ทั้งที่เป็นความเจียมตามเจตนาของครู และความสับสนตามลักษณะของกิจกรรม ได้แก่ การออกจากห้องของครูเพื่อไปพบญาติโดยไม่ได้มอบหมายงานให้นักเรียนทำ การย้ายนักเรียนห้องอื่นมาร่วมเรียนด้วย การย้ายสถานที่เรียนจากห้องเรียนไปยังโรงฝึกงานเพื่อคั้นน้ำมะขาม หรือย้ายไปที่สระน้ำเพื่อซักเสื้อผ้า การเตรียมอุปกรณ์การสอนของครู การเปลี่ยนกลุ่มนักเรียน การย้ายที่นั่งของนักเรียนเพื่อเตรียมเรียนวิชาต่อไป รวมทั้งเวลาที่ครูนั่งตรวจงาน แล้วนักเรียนยืนมุงดูบ้าง นั่งเล่นหรือคุยกันบ้าง และการหยุดชะงักขณะมีการประกาศข่าวของโรงเรียน เป็นต้น